

Fylkesmannen i
Nordland

Forvaltningsplan for **Røstlandet naturreservat**

Røst kommune, Nordland

Rapport 2012 – 2

Fylkesmannen i Nordland
Moloveien 10
8002 Bodø

Rapport

Nr. 2012 - 2

Tittel: Forvaltningsplan for Røstlandet naturreservat. Røst kommune, Nordland		
Utgiver: Fylkesmannen i Nordland		
Antall sider: 38 s inkludert vedlegg 1 – 4 15 s vedlegg 5 - 6 (egen del)	ISBN: 978-82-92558-46-1	Dato: 25.04.12
Forsidefoto (alle foto Mia Husdal): Utsikt mot nord fra Ånnhammarn i Røstlandet naturreservat Etablert sti gjennom reservatet Beite av sau er viktig for opprettholdelsen av verneverdiene		
Utarbeidet av: Mia Husdal - E-post: fmmomma@fylkesmannen.no		
Emneord: Forvaltningsplan Røstlandet naturreservat Røst kommune Våtmark		
Sammendrag: Røstlandet naturreservat er en del av våtmarkene på Røstlandet i Røst kommune. Området er vernet på grunn av det verdifulle våtmarksområdet og det rike fuglelivet. For å ta vare på disse verdiene er det vedtatt verneforskrift for området og forvaltningsplanen utdyper nærmere hva som er tillatt og hva som er forbudt gjennom verneforskriften. Det er for eksempel tillatt med ferdsel i reservatet, mens gåsejakt og motorferdsel er forbudt. Forvaltningsplanen beskriver også de ulike verneverdiene nærmere. Blant annet presenteres planen hvorfor fortsatt beiting er viktig for å opprettholde områdene med verdifull strandeng og naturbeitemark. Planen foreslår også skjøtsels- og informasjonstiltak for å sikre et viktig våtmarksområde på Røst.		

Innhold

1. INNLEDNING	4
2. RØSTLANDET NATURRESERVAT	5
2.1 Områdebeskrivelse	5
2.2 Brukshistorie	5
2.3 Naturfaglige verdier	6
3. BEVARINGSMÅL	9
3.1 Bevaringsmål – vegetasjon.....	9
3.2 Bevaringsmål - fugler.....	11
4. BRUKERINTERESSER	12
4.1 Verneforskrift og andre rammer	12
4.2 Jordbruk	12
4.3 Friluftsliv, jakt og fiske	14
4.4 Undervisning og forskning	16
4.5 Tekniske inngrep	17
4.6 Motorisert ferdsel	18
4.7 Forurensing.....	19
5. FORVALTNINGSOPPGAVER OG TILTAK	20
5.1 Oppsyn.....	20
5.2 Skjøtsel	21
5.3 Overvåkning	23
5.4 Informasjon og tilrettelegging	24
6 SAKSBEHANDLING	25
6.1 Forvaltningsmyndigheter	26
6.2 Lovverk, føringer og forvaltning	26
7. FORVALTNINGSPLANENS VARIGHET	30
8. LOVER OG FORSKRIFTER.....	31
9. LITTERATUR	31
10. VEDLEGG	32

1. Innledning

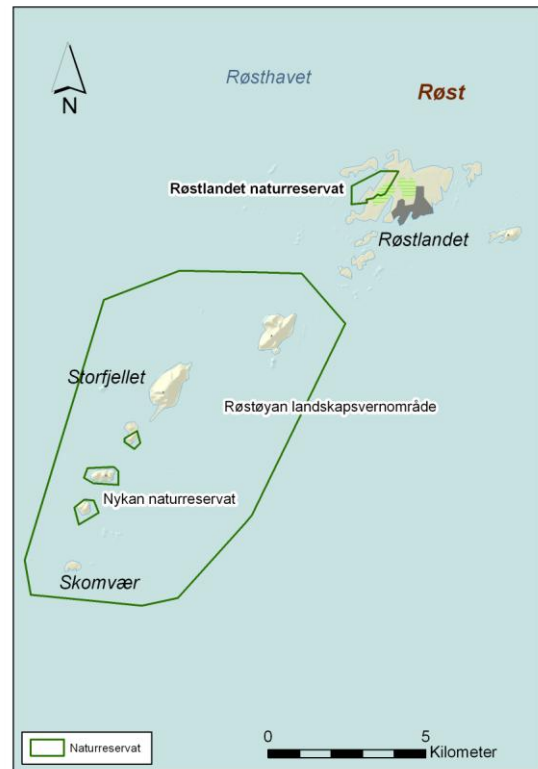
Røstlandet naturreservat i Røst kommune ble fredet ved kongelig resolusjon av 19. desember 1997. Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 920 daa hvorav ca. 250 daa er landareal (se figur 1). Hele reservatet ligger i Røst kommune i Nordland fylke og er privateid.

Formålet med fredningen er: ” å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig på grunn av det rike og spesielle fuglelivet.”

Som grunnlag for vernet ble området kartlagt på midten av 80-tallet. I tillegg har fuglelivet tilknyttet våtmarkene på Røst blitt godt dokumentert helt fram til i dag. For å skaffe oppdatert informasjon ble det gjennomført ny kartlegging av både sjøfugl og naturtyper i 2010 (se kapittel 2.3).

Naturreservat er den strengeste form for vern et område vernet etter den gamle naturvernloven kan ha. Den nye naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009 og erstatter den gamle loven. Etter denne datoen skal Røstlandet naturreservat forvaltes etter den nye loven, men forskriften som ble vedtatt ved vern i 1983 gjelder fortsatt (se kapittel 6.2).

Forvaltningsplaner for naturreservat lages etter en felles mal, men tilpasses hvert enkelt verneområde og forskrift. Verneforskriften setter rammene for forvaltningsplanen og forvaltningsplanen kan derfor ikke utforme retningslinjer som går ut over det som er hjemlet i verneforskriften.

Figur 1: Oversiktskart over verneområder i Røst kommune

En forvaltningsplan er et praktisk hjelpemiddel til å opprettholde og fremme verneformålet. Hensikten med en forvaltningsplan er at den skal sikre en forutsigbar og enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, skjøtsel, informasjon og tilrettelegging. Forvaltningsplanen er ikke juridisk bindende, men gir retningslinjer for forvaltningen av området.

Forvaltningsplanen for Røstlandet er delt i to hoveddeler. Den første delen omhandler en beskrivelse av naturforholdene, trusselfaktorer, brukerinteresser og forvaltningsmål. Den andre delen omhandler forvaltningsmessige oppgaver og tiltak. Det er gjort kostnadsoverslag og satt opp hvem som er ansvarlig for de ulike tiltakene.

Sametinget har meldt at de ikke ser behov for at det etableres arbeidsutvalg i forbindelse med forvaltningsplan for Røstlandet. Sametinget har heller ikke sett behov for å konsultere med Fylkesmannen i Nordland angående prosessen. Det har ikke kommet fram samiske interesser under arbeidet med forvaltningsplanen.

En referansegruppe bestående av Røst kommune, Røst beitelag, Røst Jeger – og Fiskerforening, Nett-NO, Norsk Ornitologiske Forening og Røst Fiskarlag har bidratt i prosessen.

2. Røstlandet naturreservat

2.1 Områdebeskrivelse

Røst kommune er den ytterste og sørligste kommunen i Lofoten og ligger ca 100 km vest for Bodø. Kommunen er ei øygruppe avgrenset fra Værøy av Røsthavet, og består av ca 365 øyer (ca 11 km²). Den største øya er Røstlandet på ca 4 km² og Røstlandet naturreservat ligger på den nordvestlige delen av Røstlandet. Hele øya er relativt flat og høyeste punktet i reservatet er Ånnhammaren i nordvest på 10 moh.

Naturreservatet er en del av et restområde i et stort våtmarksområde. Det tidligere våtmarksområdet er til dels bygd ned til boliger, flyplass og næringsvirksomhet eller gravd ut i forbindelse med sikring av vannforsyning.

Røstlandet naturreservat består av gruntvannsområder, holmer, skjær og et strandengområde med flere mindre ferskvanns- og brakkvannsdammer. Fattige flatmyrer, ugjødslede naturbeitemarker og moreneav-

setninger med lynghei dominerer arealene mellom pyttene og dammene. Landskapet er flatt til småkupert og trebart. De fleste holmene innenfor reservatet er forbundet med Røstlandet ved fjære.

Berggrunnen i Røstlandet naturreservat består i hovedsak av relativt kalkfattige bergarter som gneis, kvartsitt og sandstein. Reservatet er dekt av store mengder løsmasser. Dette er i hovedsak store grus – og steinavsetninger og jordsmonnet er grunt. I nordvest danner De Geer - morener¹ et velutviklet lagunesystem som reservatet er en del av. I nord finnes også marine strandavsetninger.

Naturgeografisk ligger Røstlandet i mellomboreal vegetasjonssone og sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon (Mb-O2) (Moen 1998). Klimaet på Røst er blant de mest oseaniske områdene i Nordland og kjenne-tegnes ved milde vintre (0 – 4 °C) og relativt kjølige og fuktige somre (8 – 12 °C). Årsnedbøren er på 500 – 700 mm/år.

2.2 Brukshistorie

De fleste innbyggerne i kommunen bor på hovedøya Røstlandet, men det er ikke bebyggelse i reservatet. Det har vært drevet landbruk i kombinasjon med fiske på Røst i lang tid, og fram til på 70 – tallet var det både beite av sau og storfe i reservatet. Utover 70 – tallet opphørte melkeproduksjonen på øya og det ble slutt på storfebeitet. I 1996 ble det satt opp utmarksgjerdet for å skille beitedyr og bebyggelse. Utmarksgjerdet berører reservatet i sørvest.

¹ **De Geer – morener** er parallelle rygger med randmorener avsatt under isen. Hver rygg kan være en årsmorene avsatt etter hvert som isen trakk seg tilbake for eksempel ved kalving.

Det har ikke pågått slått i reservatet på grunn av for ulendt terreng.

Utsikt om Ånnhammaren fra øst. I forgrunn en av dammene tilknyttet strandenga
Foto: Mia Husdal

2.3 Naturfaglige verdier

2.3.1 Vegetasjon

Den vestlige delen av reservatet består av strandberg i ytre del og strandenger i et lagunesystem² lenger inn. Strandbergene er noe påvirket av fuglegjødsling og har arter som bitterbergknapp, småsyre, strandred-dik og strandkvann.

Strandenga blir oversvømt av saltvann og er dermed næringsrik med et egenartet plantesamfunn. Den langvarige beitebruken er vesentlig for opprettholdelsen av naturverdiene i området. Minkende beitepress fører til gjengroing og ødelegging av biotopen³.

Strandengområdet har mange brakkevannsdammer og disse danner overgangen til naturbeitemark som utgjør de indre delene av lagunesystemet. Langs brakkevannsdammene finnes de best utviklede hav-

strandmiljøene og i dammene dominerer fjæresivaksenger og pølstarrsummer.

Strandengområdet betegnes som middels artsrikt med flere arter som har sin nordgrense i området. Dette gjelder blant annet strandmelde, havbendel, ålegras, krypsiv, småhavgras, saltarve og beitestarr. Havbendel har sørlig utbredelse i Norge og vokser på Værøy og Røst som eneste steder nord for Leka i Nord-Trøndelag. Nær stranda finnes også grøftesoleie som har sin nordgrense i Vestvågøy.

Den østre delen av reservatet er registrert som ei viktig naturbeitemark. Naturbeitemark er arealer som beites og er ugjødslet. De skal ikke slås, pløyes eller sås. Her vokser arter som blant annet gulaks, engkvein, finnskjegg og rødsvingel som er vanlige arter i beitemark. I tillegg ble arter som småengkall, tiriltunge, myrfiol, følblom, flekkmarihand, skogmarihand, fjellløyentrøst, engfiol, tepperot og stivstarr registrert i 2010.

² **Lagunesystem** er et nettverk av grus- og steinrygger og bukter, poller og dammer. Laguner er på Emerald networks liste over viktige områder i Europa (se egen boks).

³ **Biotop** beskriver et spesielt samfunn av plante- og dyrearter

Mellom engarealene er det små, fattige til intermediære fastmattemyrer⁴ og lyngheipregede områder hvor det blant annet vokser myrhatt, myrfiol, duskmyrull og slåttestarr.

Ferskvannsdammene i området har lite og fattig vannvegetasjon, blant annet evjesoleie, myrsauløk, torvmyrull, tettegras og trolig mannasøtgras.

Reservatets høyeste punkt Ånnhammaren er kartlagt som ei lokalt viktig naturbeitemark. Den er skarpt avgrenset mot strandengmiljøet. Marka er ugjødslet og den regionalt uvanlige arten broddtelg ble påvist i en nordvendt bergssprekk (Larsen og Krog 2010).

Bernkonvensjonen formål er å verne om europeiske arter av ville dyr og planter og deres levesteder.

Emerald network er et nettverk av viktige områder og arter i Europa under Bernkonvensjonen.

Den norske rødlista er en oversikt over plante- og dyrearter som på en eller annen måte er trua av utryddelse, er utsatt for betydelig reduksjon eller er naturlig sjeldne. Dette er arter som er sårbare for menneskelig aktivitet. Den siste rødliste var utarbeidet i 2010 og inneholder fem kategorier:

RE – Regionalt utryddet (Regionally Extinct)

CR – Kritisk truet (Critically Endangered)

EN – Sterkt truet (Endangered)

VU – Sårbar (Vulnerable)

NT – Nær truet (Near Threatened)

DD – Datamangel (Data Deficient)

⁴ **Fastmattemyr** er myr med sammenhengende vegetasjonsdekke som er fast å gå på

Det er ikke skog i Røstlandet naturreservat.

2.3.2 Fugl

Røst er et svært viktig område for fugl, fra de rike fuglefjellene i sør til de mange sjeldne trekkfuglene som besøker Røstlandet (www.home.no/rostfugler/index). Fuglefaunaen i våtmarksområdene på Røstlandet er typisk for våtmarker på strandflatene i Lofoten og Vesterålen og har blant annet klare likhetstrekk med områder på Vestvågøya og Andøya. I tillegg registreres det hvert år sjeldne arter for Norge som stopper på Røst under trekket (Larsen og Krog 2010).

I forkant av vernet ble det gjennomført fugleregistreringer både i 1974 og 1981 i Røstlandet naturreservat (Misund 1974 og Baines 1981). I 2008 gjennomførte Norsk Ornitologisk Forening kartlegginger av hekkefuglbestanden både i reservatet og på hele Røstlandet (Eggen og Baines 2008 og Baines og Eggen 2008). I forbindelse med naturtypekartlegging i 2010 ble også hekkende sjøfugl kartlagt, samt at tidligere registreringer av hekking og trekk ble sammenstilt (Larsen og Krog, 2010).

Røstlandet naturreservat har størst betydning for våtmarksfugl som finner gode hekkelokaliteter tilknyttet dammene og engene. Det ble blant annet i 2009 registrert hekking av 4 par myrsnipe (norsk ansvarsart⁵) og 3 par svømmesnipe. I tillegg ble flere par av arter som steinvender, småspove og storspove (NT) funnet hekkende i naturreservatet samme året.

I 2009 ble det observert parring av svarthalespove, men hekking er ikke registrert

⁵ **Ansvarsart** er en art hvor Norge har over 25 % av den europeiske bestanden

Tyvjo hekker i reservatet
Foto: Gunnar Rofstad

innenfor reservatet (Artsobservasjoner 2011). Svarthalespove er sterkt truet i Norge og arten har fått egen forskrift som prioritert art⁶.

Røstlandet naturreservats betydning for hekkende sjøfugl er liten, men enkelte holmer i sørvest er viktige hekkeplasser for fiskemåke (NT). Tidligere hekket også kolonier av rødnebbterne på holmene.

Reservatet er en viktig rasteplass for vade-fugl under trekket og flere arter ble registrert i små til middels store flokker under høsttrekket i 2009 og 2010. For eksempel ble det observert 29 sotsniper, 40 sandlo, 15 heilo, 55 småspover, 9 enkeltbekkasiner, 8 polarsniper og 22 myrsniper. I tillegg ble to lappspover og en dvergsnipe observert (Larsen og Krog 2010).

Høsten 2008 ble det sett opptil 5 alaskasniper i reservatet, noe som er den største enkeltobservasjonen av denne nordamerikanske arten i Norge (Olsen m.fl. 2010).

⁶ **Prioritert art** er en art som har fått egen forskrift med bakgrunn i naturmangfoldloven. Forskriften forbyr inngrep som kan skade arten eller dens leveområde.

Tundrasnipe, dvergsnipe og brushane raster også regelmessig i forholdsvis store flokker (Eggen og Baines 2008).

Gjess, ender og spurvefugl benytter også området i noe grad i trekkperioden, og det er registrert flokker med blant annet siland, trost og stær. Røstlandet naturreservat har også betydning for næringssøkende rovfugler på streif og trekk.

Det er begrenset kunnskap om overvintrende sjøfugl og vannfugl innenfor reservatet, men vinterkartleggingen i 1987 viste liten bruk av selve reservatet i forbindelse med næringssøk vinterstid.

Tabell 1: Hekkefugler i Røstlandet naturreservat som er på den nasjonale rødlista (2010) og i Emerald network

Artsnavn	Rødlista	Emerald – network
Brushane	VU	X
Fiskemåse	NT	
Hettemåke	NT	
Rødnebbterne		X
Storspove	NT	
Svømmesnipe		X
Tyvjo	NT	
Vipe	NT	

3. Bevaringsmål

Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig på grunn av det rike og spesielle fuglelivet.

I dette kapitlet settes bevaringsmål for flere av naturkvalitetene som ble beskrevet i kapittel 2 (se egen boks). For å definere naturkvaliteter og bevaringsmål kreves kunnskap om naturtilstand og utviklingstendenser i området. Til å definere bevaringsmål er i hovedsak Miljøfaglig Utrednings kartlegging fra 2010 benyttet. Miljøfaglig Utredning så også på utviklingstendenser fra vernetidspunktet og fram til i dag. Det mangler fortsatt enkelte parametre i forhold til bevaringsmål for strandeng og naturbeitemark. Disse må fastsettes under utarbeidelse av overvåkingsprogram.

Generelt er det svært begrenset erfaring med bruk av bevaringsmål for naturkvaliteter i vernete områder i Norge. Det vil være aktuelt å endre bevaringsmål og overvåkingsmetodikk i henhold til nasjonale standarder, uavhengig av revisjon av forvaltningsplanen. Derfor er detaljtabellene for bevaringsmålene skilt ut som eget vedlegg til planen (vedlegg 7).

3.1 Bevaringsmål – vegetasjon

3.1.1 Strandeng

En bred sone mot havet fra flyplassen til Ystneset er kartlagt som ei svært viktig strandeng. Strandenger blir oversvømt av saltvann og er dermed næringsrike med et egenartet plantesamfunn. Den langvarige beitebruken er vesentlig for opprettholdelsen av naturverdiene i området. Minkende

Ytre del av strandeng. Fra Ånnhammaren mot nordøst. Foto: Mia Husdal

beitepress fører til gjengroing og ødeleggelse av biotoper. Strandengområdet har mange brakkvannsdammer.

Naturkvalitet defineres som naturtyper, arter, geologi og landskap som skal bevares i et verneområde.

Bevaringsmål er den tilstanden en ønsker at en naturkvalitet i et verneområde skal ha. Bevaringsmål skal være målbare og kan eksempelvis presiseres gjennom mål for areal, nødvendige strukturer/prosesser eller forekomst av bestemte arter.

For å vurdere tilstanden til naturtypen er det flere diagnostiske⁷ arter som er aktuelle, blant annet de tråkksvake artene strandmelde, saltmelde og fjæresivaks. Disse skal overvåkes med ruteanalyser og vil vise om det er endringer i soneringen i stranden eller om beitetrykket er for høyt. Elven m. fl. kartla i 1988 strandenga i Røstlandet naturreservatet. Det ble skissert vegetasjonsgradienter for strandengbukta rett nord for Ystneset og for pollsystemet (brakkvannsdammene). Gradientene sammen med de diagnostiske artene vil være en del av videre overvåking av bevaringsmålene.

Den største trusselen for strandenga vil være opphøring av beite med påfølgende gjengroing og endret artssammensetting. Oppdyrking, gjødsling og fysiske inngrep vil og kunne skade strandenga. I tillegg vil fysiske inngrep som kanalisering og forurensing utenfor området kunne endre forholdene for strandenga. Det er etablert et stinett gjennom hele reservatet (se vedlegg 4). Tråkk i fuktige områder kan over tid skape erosjon på både strandeng og naturbeitemark. Det er derfor viktig at disse områdene overvåkes.

Bevaringsmålene for strandenga og naturbeitemarka er nært knyttet opp til bevaringsmålene for fugl. Hvis tilstanden for bevaringsmålene i strandenga er dårlig vil det være stor sannsynlighet for at tilstanden også er dårlig for fugl.

⁷ **Diagnostiske arter** brukes til å vurdere tilstanden til en naturtype

Hovedmål strandeng:

- Naturtypens maksimale utstrekning skal ivaretas
- Opprettholde naturlige og intakte soneringer og suksesjon.
- Opprettholde de ulike utformingene
- Opprettholde moderat tråkk og beite fra husdyr
- Forekomst av våtmarksfugl (se bevaringsmål fugl)
- Fremmede arter skal ikke forekomme
- Naturtypen skal være uten spor etter tunge kjøretøy og ha ubetydelig slitasje
- Hindre oppføring av nye tekniske anlegg
- Drenering og gjødsling skal ikke forekomme

3.1.2 Naturbeitemark

Den østre delen av reservatet er registrert som ei viktig naturbeitemark. Naturbeitemark og slåttemark er botanisk nokså like. Beitemarka skiller seg fra slåttemarka ved at den er mer grasrik og artene er mer ujevnt fordelt. Plantedekket i naturbeitemarka er tett. Graset dominerer men det kan likevel være flere urtearter enn grasarter i naturtypen. Naturbeitemark er arealer som blir beitet og er ugjødslet. De skal ikke slås, pløyes eller sås. Mellom engarealene er det små, fattige til intermedieære⁸ fastmattemyrer og lyngheipregede områder. Ferskvannsdammene i området har lite og fattig vannvegetasjon.

Naturbeitemarker i god, tradisjonell hevd er i tilbakegang i Norge. De største trusselene for naturbeitemarka vil slik som for strandenga være opphøring av beite med

⁸ **Intermediær** = mellomliggende, mellom fattig og rik myr

påfølgende gjengroing og endret artssammensetting.

I tillegg vil inngrep som oppdyrking, gjødsling og fysiske inngrep være til stor skade.

Utbygging av sikkerhetssonen tilknyttet Røst lufthavn påvirker naturbeitemarka negativt på grunn av utfylling og etablering av sikkerhetsgjerde.

Reservatets høyeste punkt, Ånnhammaren, er kartlagt som ei lokalt viktig naturbeitemark. Den er skarpt avgrenset mot strandengmiljøet og har kun fått lokal verdi. Det er ikke utarbeidet egne bevaringsmål her.

Utvidelse av flyplassen på Røst kan påvirke forholdene for våtmarksfugl i reservatetFoto: Mia Husdal

Hovedmål naturbeitemark:

- Naturtypens maksimale utstrekning skal ivaretas
- Opprettholde naturlige og intakte sone-ringer og suksesjon.
- Opprettholde ulike utforminger
- Opprettholde moderat tråkk og beite fra husdyr
- Forekomst av våtmarksfugl (se bevaringsmål fugl)
- Fremmede arter skal ikke forekomme
- Naturtypen skal være uten spor etter tunge kjøretøy og ha ubetydelig slitasje
- Hindre oppføring av nye tekniske anlegg
- Drenering og gjødsling skal ikke forekomme

3.2 Bevaringsmål - fugler

For våtmarksfugl er hele våtmarksområdet viktige for å opprettholde levedyktige bestander på sikt. Naturmangfoldloven har fokus på at en skal se artene og artenes leveområder i sammenheng.

Siden Røstlandet naturreservat er et lite reservat og kun en del av våtmarksområdet på Røstlandet vil det være vanskelig å fastsette bevaringsmål for hekkebestander av enkeltarter. Overvåking innenfor reservatet vil ikke fange opp hele bestanden av våtmarksfugl. Derfor vil overvåking av bevaringsmål som ferdsel, beitebruk og drenering i større grad kunne overvåke leveområdet for våtmarksfugl. Det er likevel satt mål for utvalgte arter som det er ønskelig å ja nærmere oppfølgig av i reservatet (se tabell 4, vedlegg 6).

Det er flere lokale trusler mot fuglebestanden i reservatet. Turstien på Røstlandet går gjennom reservatet og fører med seg stor ferdsel blant annet i hekkeperioden. Det er ikke andre områder for friluftsliv på øya og det vil ikke være ønskelig å fjerne stinettet. I hekkeperioden vil det være nødvendig at

all ferdsel kun skjer langs etablerte stier og at hunder holdes i bånd.

Utvidelse av sikkerhetssonen til flyplassen påvirker også viktige områder for våtmarksfugl i reservatet. Flyplassen er av stor samfunnsmessig betydning for hele Røst kommune, og det er ikke aktuelt å legge den ned. Avinor har så langt det er mulig redusert inngrepene, og det er satt flere vilkår i forhold til utforming av gjerde for å redusere forstyrrelsen (se kapittel 4.5).

Hovedmål våtmarksfugl:

- Bevare områdets kvaliteter som hekke- og rasteområde for våtmarksfugler. Naturlig tilhørende arter skal bevares med levedyktige bestander (se måltall i vedlegg 6)
- Antallet hekkende arter skal opprettholdes på tilnærmet samme nivå som på vernetidspunktet (1997)
- Hindre oppføring av nye bygninger og andre tekniske anlegg/innretninger av permanent karakter
- Alle tekniske inngrep som har en drenerende effekt skal ikke forekomme
- Motorisert ferdsel skal unngås i hekke- og trekkperioden
- Ikke-motorisert ferdsel utenom stier og med løse hunder skal unngås i hekke- og trekkperioden

4. Brukerinteresser

4.1 Verneforskrift og andre rammer

Verneforskriften danner rammene for hva som er tillatt innenfor Røstlandet naturreservat. I dette kapitlet vil aktuelle bestem-

melser i verneforskriften knyttes opp mot de ulike brukerinteressene. Det henvises i teksten til kapittel i verneforskriften. Hele verneforskriften ligger som vedlegg 1.

Det er særlig noen kapitler i verneforskriften som har betydning:

- I kapittel III beskrives verneformålet. I Røstlandet naturreservat er verneformålet å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig på grunn av det rike og spesielle fuglelivet
- I kapittel IV går det frem hvilke bestemmelser som gjelder for reservatet, her er det opplistet hvilke aktiviteter som ikke er tillatt innenfor reservatet
- I kapittel V går det frem hvilke aktiviteter som er unntatt bestemmelsene i kapittel IV
- I kapittel VI går det frem hvilke aktiviteter det kan gi tillatelse til etter søknad
- Aktiviteter som er forbudt gjennom bestemmelsene i kapittel IV og ikke er nevnt i kapittel V eller VI, er i utgangspunktet forbudt. Det kan gis dispensasjon fra vernebestemmelsene i enkelte tilfeller som er beskrevet nærmere i kapittel 6.2

4.2 Jordbruk

4.2.1 Status og mål

Tidligere beitet både sau og storfe i reservatet, men for ca 40 år siden ble storfeholdet avsluttet på Røst. Storfe holdt i større grad enn sau dammer og andre fuktige områder åpne. Det er ingen som i dag har interesse av å starte opp igjen med storfe på Røst.

Beite i Røstlandet naturreservat er viktig for å ta vare på verneverdiene. Foto: Mia Husdal

I dag foregår det beite av sau i store deler av reservatet selv om antallet er gått betraktelig ned. Det er ca 130 voksne dyr på beite i reservatet og tilgrensende områder hele året. Dagens omfang av beite vil i liten grad påvirke hekkende fugl.

Utmarksgjerdet på Røst ble etablert i 1996, blant annet for å holde beitedyrene ute fra hagene. Gjerdet går gjennom reservatet i sørvest (se vedlegg 4), og i deler av områder er gjerdet bygd på steinmolo for å stå stabilt. Plassering av gjerdet fører til at den helt sørøstligste delen av reservatet ikke beites.

Røst beitelag planlegger innkjøp av beitepusser. Beitepusser skal benyttes til fjerning av kratt og redusering av tuedannelse i kulturlandskapet på øya. Det er nødvendig med traktor for å benytte beitepusser.

Det har ikke pågått utmarksslått i reservatet.

Forvaltningsmål:

- * Opprettholde dagens beitetrykk i reservatet
- * Beite i hele reservatet

4.2.2 Rammer og regelverk

I kapittel V går det frem at vernebestemmelsene ikke er til hinder for utmarksbeiting eller utmarksslått. Omfanget kan være slik som på vernetidspunktet eller der det tidligere har vært vanlig (kapittel V, punkt 2). Det vil si at utmarksbeite kan foregå i hele reservatet. Det var også flere dyr som beitet på vernetidspunktet og det vil derfor være mulig å øke antallet uten å søke dispensasjon.

Selv om det ikke er søknadspliktig å øke antall sau er det viktig å ha god dialog med forvaltningsmyndigheten. Økt saubeite på våren kan komme i konflikt med hekkende fugl.

Dagens storferaser er tyngre enn tidligere storferaser. Selv om det har beitet storfe tidligere i reservatet kan driftsendring til storfe gi tråkkskader i den sårbare strand-

enga. Arter som strandmelde og tangmelde kan påvirkes negativt av storfebeite. I tillegg kan det være en forstyrrende faktor for hekkende fugler på våren. Det må søkes dispensasjon fra verneforskriften for å gjennomføre ei slik driftsendring.

I kapittel IV er det listet opp tiltak som ikke må iverksettes fordi de kan endre de naturgitte forhold (kapittel IV, punkt 3). Noen av disse punktene berører jordbruksdrift, slik som forbud mot drenering, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler.

Verneforskriften åpner i utgangspunktet ikke for oppføring eller vedlikehold av gjerder i reservatet. Slike behov må søkes til forvaltningsmyndigheten og vurderes i forhold til den generelle dispensasjonsparagrafen (§ 48) i naturmangfoldloven (se kapittel 6.2). Flytting av gjerde for å innføre beite i hele reservatet vil vurderes som en tilrettelegging for skjøtsel, og må også vurderes i forhold til § 48 i naturmangfoldloven.

Bruk av beitepusser regnes som motorisert ferdsel, og verneforskriften åpner ikke for motorisert ferdsel jf kapittel V, punkt 4 i verneforskriften. Derfor må et slikt tiltak vurderes i henhold til skjøtelsparagrafen (§ 47) eller den generelle dispensasjonsparagrafen (§ 48) i naturmangfoldloven (se kapitlene 5.2.2 og 6.2).

Kjøring med traktor og beitepusser vil i utgangspunktet ikke være aktuelt for strandenga som er fuktig og lett kan utsettes for slitasje og erosjon. Det er også mange små og store dammer i tilknytning til naturbeiteenga. Bruk av traktor i dette området er derfor heller ikke tilrådelig. Bruk av beitepusser over tid kan i tillegg føre til endring

av artssammensetningen i kulturlandskapet (Eilertsen 2007).

For strandenga helt i sørvest, som i enkelte områder har kraftig tuedannelse etter mange år uten beite, kan det være aktuelt å benytte beitepusser som et skjøtselstiltak for å få i gang beite igjen. Hvis beitepusser skal benyttes vil det være viktig å unngå motorferdsel i fuktige områder og i hekkeperioden. Det vil være viktig å evaluere tiltaket med hensyn på slitasje etter første året. En evaluering vil kunne fastslå om det vil være mulig å benytte beitepusser jevnlig (for eksempel hvert femte år).

For mer informasjon om motorisert ferdsel, se kapittel 4.6.

4.3 Friluftsliv, jakt og fiske

4.3.1 Status og mål

Det er lokalt utarbeidet et stinett som går gjennom reservatet og ut til Øyran (se vedlegg 4). Det er få andre turmuligheter på Røstlandet, og det er stor ferdsel gjennom reservatet. Det er også satt opp tre trimbøker i tilknytning til turstinettet. Den ene av bøkene står innenfor reservatet på Ånhammarn, og en av de andre står på Øyran. I 2010 var det ca 4500 innskrevne besøk i turbøkene. I tillegg er det stor tilstrømming for å observere fugl på hele øya.

Når rullebanen er utvidet og sikkerhetsgjerdet satt opp på Røst lufthavn vil det være behov for å legge om deler av stien til Øyran rundt det nye sikkerhetsgjerdet.

Røstlandet naturreservat er det viktigste friluftsområdet på Røstlandet.

Foto: Mia Husdal

Det er registrert problemer med løse hunder og hunder i lange bånd som forstyrrer hekkende fugl og sau i området.

Det foregår ikke organisert ferdsel i reservatet.

Fiske eller fangst av sjøpattedyr foregår ikke i reservatet. Det jaktes derimot på grågås hele døgnet i jaktperioden like utenfor verneområdet, noe som i stor grad forstyrrer trekkende fugl innenfor reservatet.

Forvaltningsmål:

- * Området skal kunne benyttes som friluft- og rekreasjonsområde.
- * Forstyrrelsen på fuglelivet som følge av ferdsel skal begrenses, og ved behov skal slike aktiviteter kanaliseres bort fra de mest sårbare områdene.
- * Forstyrrelse på fuglelivet som følge av jakt skal begrenses

4.3.2 Rammer og regelverk

Ferdsel er tillatt i reservatet, men for å unngå forstyrrelse av fuglelivet er det viktig at ferdselen konsentreres til etablerte stier i hekkeperioden.

Hunder skal holdes i bånd i reservatet hele året (kapittel IV, punkt 2 i verneforskriften). Det er i tillegg båndtvang hele året i hele kommunen. Dette er blant annet for å hindre at hunder kan jage eller skade sau eller fugl, herunder egg og reir. Bruk av dressert bufehund til å vokte storfe, sau eller geit er et av unntakene fra hundeloven, men det er ikke åpnet for bruk av bufehund i verneforskriften. Hvis det

er behov for å bruke bufehund i reservatet må det søkes forvaltningsmyndigheten om tillatelse i henhold til den generelle dispensasjonsparagrafen i naturmangfoldloven (§ 48). Hensynet til hekkende og trekkende fugler vil være av stor betydning hvis bruk av bufehund i reservatet skal vurderes.

Hvis turstien som opprinnelig går langs flystripa skal flyttes er det viktig at det skjer i samarbeid med forvaltningsmyndigheten. Det vil være viktig å prøve å unngå de områdene som er mest sårbare for tråkkskader og forstyrrelse i hekkeperioden.

Bålbrenning er tillatt i reservatet og begrenses av forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn (26.juni 2002). I forskriften står det at det er forbudt å gjøre opp ild

eller behandle ting som representerer en brannfare utendørs under slike forhold eller på slik måte at det kan føre til brann. Oppgjort ild må ikke forlates før den er fullstendig slukket.

I tidsrommet 15. april - 15. september er det forbudt å gjøre opp ild i eller i nærheten av skogmark uten tillatelse fra kommunen. Kommunen selv kan gjennom lokal forskrift fravike dette forbudet dersom lokale forhold tilsier det.

Det er ikke tillatt med camping, teltslaging og oppsetting av kamuflasjeinnretninger for fotografering i reservatet (kapittel IV, punkt 5).

Kapittel V åpner for sankning av bær og matsopp (kapittel V, punkt 3). Siden det ikke er ferdselsrestriksjoner i reservatet er det ingen begrensinger for ferdsel i forbindelse med slik sankning.

I utgangspunktet er dyrelivet, herunder fuglenes reir og egg, fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Det er ikke tillatt med jakt, fangst og bruk av skytevåpen innenfor verneområdet. I kapittel VI åpnes det for utøvelse av fiske og fangst av sjøpattedyr i henhold til gjeldene regelverk. Gjeldene regelverk er forskrift om fangsttider og forskrift om forvaltning av sel på norskekysten. Disse gir føringer for jakttider og jaktbare arter.

Det gis årlige nasjonale kvoter for jakt på kystsel. Fra 2010 behandles søknader om jakt av sel av Nordland fylkeskommune og ikke Fiskeridirektoratet. Disse kvotene er også førende for jakt innenfor reservatet.

Jakt på grågås kan foregå utenfor reservatet i perioden 21. august til 23. desember. I forhold til gåsejaktas forstyrrelse av fugl på trekk i reservatet vil det være nødvendig å dokumentere omfang av problemet før eventuelle tiltak kan vurderes. Hvis det er behov for tiltak vil det viktigste være dialog med grunneiere for å se på mulighet til å regulere tidspunkt på døgnet for jakt utenfor reservatet.

Fjerning av jaktskjul i reservatet vil være positivt for å redusere mulighet for ulovlig jakt i reservatet (se kapittel 4.5).

4.4 Undervisning og forskning

4.4.1 Status og mål

I dag foregår det ikke undervisning eller forskning i reservatet. Skolen på Røst benytter området i hovedsak til turvirksomhet.

På grunn av Røstlandets betydning for trekkfugl er hele øya viktig for det ornitologiske miljøet og det er stor aktivitet spesielt knyttet til trekkperiodene.

Røstlandet har et større potensial med hensyn på undervisning og forskning enn dagens aktivitet. Bruk av Røstlandet naturreservat i undervisnings- og forskningsaktivitet (FOU) vil kunne gi økt kunnskap om verneverdiene i området. Fylkesmannen ønsker et tett samarbeid med FOU-institusjoner som ønsker å benytte naturreservatet.

Forvaltningsmål:

- * Det skal legges til rette for undervisning og forskning innenfor verneområdet så fremt dette ikke går utover verneformålet.

Forvaltningsmål:

- * Hindre tekniske inngrep i reservatet
- * Flytte utmarksgjerde og lukke grøfter

4.4.2 Rammer og regelverk

Plante- og dyrelivet er fredet innenfor naturreservatet. En del forskningsaktivitet vil kreve dispensasjon fra denne bestemmelsen. Slike dispensasjoner må gis etter § 48 i den nye naturmangfoldloven (se kapittel 6.2). En viktig del av vurderingen av slike dispensasjoner vil være om dette er forskningsaktivitet som ikke kan foregå utenfor naturreservatet.

4.5 Tekniske inngrep

4.5.1 Status og mål

Flystripa til Røst lufthavn grenser i dag inntil reservatet i nordøst. I forbindelse med nye sikkerhetskrav skal flystripa utvides og nytt sikkerhetsgjerde etableres. Dette er av vesentlig samfunnsmessig betydning, og det er gitt dispensasjon fra verneforskriften selv om det vil påvirke reservatet. De største inngrepene er planering av ca 0,6 dekar av reservatet og etablering av sikkerhetsgjerde ca 40 meter innenfor reservatet i en lengde på 700 meter. Det er stilt vilkår ved etablering av gjerde for å sikre fortsatt vanngjennomstrømning og mulighet for fugl til å forflytte gjennom gjerdefundamentet.

I reservatet er det bygd opp flere steinskjul for gåsejakt. Det er også gjennomført noe mindre grøfting i strandenga mot Ånnhammaren.

4.5.2 Rammer og regelverk

Det er et generelt forbud mot tekniske inngrep i naturreservatet i verneforskriftens kapittel IV. Her er det listet opp ulike aktiviteter som ikke er tillatt, blant annet oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, oppfylling, planering og lagring av masse og drenering og annen form for tørrlegging. Opplistingen er ikke uttømmende, noe som innebærer et forbud mot lignende inngrep.

Tekniske inngrep som kanalisering og drenering utenfor reservatet kan påvirke verneverdiene innenfor. Verneforskriften har små virkemiddel mot denne typen påvirkning selv om det får store konsekvenser for verneverdiene. Naturmangfoldlovens § 49 gjelder tillatelse til virksomhet som kan innvirke på verneverdiene i et verneområde. I slike saker skal verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelse om det bør gis tillatelse og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter naturmangfoldlovens § 6.

Forvaltningsmyndigheten har ikke kjennskap til om steinskjulene for jakt er bygd opp i forkant eller etterkant av vernet. Siden jakt ikke er tillatt i reservatet vil det ikke være ønskelig at disse står innenfor. Det er ikke tillatt i henhold til verneforskriften å etablere nye.

I prosessen er det kommet innspill om å etablere møteplasser bla på Ånnhammaren og gjennomføring av tiltak for å knytte

området sammen med Sandøyra. Det har vært diskutert å bruke lokal stein og åpne fyllinger. I henhold til verneforskriften vil slike inngrep være vanskelig å få dispensasjon for innenfor området. Området fra Klubben til Sandøyra utenfor reservatet vil være et bedre område for å satse på slik tilrettelegging.

I henhold til kapittel VI kan det gis tillatelse til etablering av nye anlegg for kystverkets virksomhet. Dette kan eksempelvis være oppføring av skilt eller merking av skipsleier.

4.6 Motorisert ferdsel

4.6.1 Status og mål

I dag foregår det ingen lovlig motorisert ferdsel i reservatet. Det er registrert ulovlig kjøring med motorisert firehjuling på barmark.

Forvaltningsmål:

- * Minimalisere motorisert ferdsel i Røstlandet naturreservat og hindre forstyrrelse av dyrelivet i sårbare perioder.

4.6.2 Rammer og regelverk

I utgangspunktet er motorisert ferdsel til lands og i ferskvatn forbudt (kapittel IV, punkt 4 i forskriften). Dette gjelder også modellbåter og modellfly, samt lavtflyging og landing med luftfartøy. Motorisert ferdsel kan gi kjørespor som river opp vegetasjon og jord, gir endrede dreneringsforhold eller forårsaker erosjonsskader.

Motorferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannverns-, og oppsynsoppgaver, samt

gjennomføring av skjøtsel og forvaltningsoppgaver som er bestemt av Fylkesmannen, er direkte unntatt fra forbudet mot motorferdsel. Bestemmelsen innebærer ikke unntak for øvingskjøring.

I forbindelse med skjøtselstiltak igangsatt av forvaltningsmyndigheten står det i DN's håndbok nr. 17:

For å gjennomføre skjøtselstiltak vil det gjerne være behov for motorisert transport av folk og utstyr. Forvaltningsmyndighetens rett til å utøve skjøtsel dekker også nødvendig motorferdsel i verneområdet i den forbindelse. Det er derfor ikke nødvendig med tillatelse fra grunneier.

I forbindelse med vedlikehold av sikkerhetsgjerdet til Røst lufthavn må det søkes etter naturmangfoldlovens § 48 for eventuell motorisert ferdsel (se kapittel 6.2).

Det er ikke åpnet i forskriften for å hente ut bufe ved akutt sykdom og død. Det vil være mulig for beitelaget å søke om flerårig dispensasjon for slike akutte situasjoner. Det vil settes vilkår ved eventuell dispensasjon for å hindre kjøring på strandenga siden den er spesielt sårbar for kjørespor.

Motorferdsel i utmark må i tillegg til verneforskriften også behandles etter motorferdselsloven med tilhørende forskrifter.

Motorisert ferdsel med andre formål enn de overnevnte må det søkes om dispensasjon for etter naturmangfoldlovens § 48 (se kapittel 6).

Nærmere omtale av beitepusser finnes i kapittel 4.2 – jordbruk.

4.7 Forurensing

4.7.1 Status og mål

I forbindelse med kalde perioder på vinteren vil det være behov for å benytte baneavvisingsvæske på rullebanen til Røst lufthavn. Baneavvisingsvæske (formiat / acetat) er lett nedbrytbart og løselig i vann. Det er liten miljørisiko med utslipp av baneavvisingsvæske, men et utslipp under isen kan føre til oksygensvikt under nedbrytning.

AVINOR vil derfor følge opp med målinger i reservatet. Hvis avrenningen medfører oksygensvikt, vil det etableres en pumpestasjon for å lede baneavvisingsvæske gjennom nytt overvannsrør på vestsiden av rullebanen med utslipp til sjø i nordenden.

Det foregår ikke gjødsling i naturreservatet.

Forsøpling med vind fra det gamle avfallsmottaket på Røst er et problem i verneområdet. Det har samlet seg søppel over tid, men siden avfallsmottaket er avsluttet vil en opprydding kunne bedre forholdene betraktelig.

Forvaltningsmål:

- * Hindre forurensing i Røstlandet naturreservat
- * Rydde søppel i reservatet

4.7.2 Rammer og regelverk

Det er et generelt forbud mot tiltak som kan endre de naturgitte forhold i naturreservatet i verneforskriftens kapittel IV. Her er det listet opp ulike aktiviteter som ikke er tillatt, blant annet ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensingstilførsler, gjødsling og bruk av kjemiske be-

kjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.

Forurensing utenfor reservatet kan påvirke verneverdiene. Verneforskriften har små virkemiddel mot denne typen påvirkning, selv om det får store konsekvenser for verneverdiene. Naturmangfoldlovens § 49 gjelder tillatelse til virksomhet som kan innvirke på verneverdiene i et verneområde. I slike saker skal verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelse om det bør gis tillatelse og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter naturmangfoldlovens § 6.

Trimkasse på toppen av Ånnhammaren i Røstlandet naturreservat. Foto: Mia Husdal

5. Forvaltningsoppgaver og tiltak

5.1 Oppsyn

5.1.1 Status og mål

Med vernevedtak oppstår det behov for å føre kontroll med at verneforskrift og eventuelle vilkår i dispensasjonsvedtak overholdes. Et effektivt og faglig dyktig naturoppsyn er viktig for å kunne følge med i utviklingen i verneområdene, både når det gjelder naturtilstanden og bruken av området.

Statens naturoppsyn (SNO) ble opprettet med hjemmel i Lov om naturoppsyn av 21.06.96 og skal ivareta nasjonale miljøvernoppgaver og forebygge miljøkriminalitet. Lov om statlig naturoppsyn hjemler naturoppsyn innenfor følgende særlover; naturmangfoldloven, friluftsløven, motorferdselloven, kulturminneløven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeløven og deler av forurensingsloven. Dette innebærer blant annet at SNO har ansvar for oppsyn i verneområdene i Norge.

SNOs viktigste oppgaver er:

- å ivareta nasjonale miljømål
- kontroll opp mot lover, forskrifter og andre regelverk
- å forebygge miljøkriminalitet
- veiledning og informasjon
- praktiske skjøtseloppgaver av ulik art
- registrering og dokumentasjon

Det er ei SNO-stilling tilknyttet Lofoten, Vesterålen, kysten av Nord-Helgeland og Salten.

Statens naturoppsyn har mange arbeidsoppgaver, store områder og begrenset med

ressurser. Det er i dag ikke nok kapasitet til å gjennomføre oppgavene nevnt over på en tilstrekkelig måte og det er behov for å styrke Statens naturoppsyn i Lofoten og Vesterålen med minimum en stilling.

Forvaltningsmål:

- * Oppsynet skal påse at bestemmelsene i verneforskriften overholdes
- * Oppsynet skal følge opp overvåkningsplanen for oppnåelse av bevaringsmål for reservatet
- * Oppsynet skal drive informasjonsarbeid

5.1.2 Retningslinjer

Følgende retningslinjer skal legges til grunn for oppsynet i Røstlandet naturreservat:

- Det gjennomføres oppsyn etter gjeldende lovverk
- Statens naturoppsyn skal samarbeide med andre etater, herunder grunneier, brukere, kommune, Fylkesmannen og politi. Oppsynsvirksomheten skal utformes i samråd med forvaltningsmyndigheten
- Den etablerte rutinen for bestillingsdialog mellom Fylkesmannen og Statens naturoppsyn videreføres, slik at en i felleskap kan prioritere aktuelle oppgaver for oppsynet.

5.1.3 Tiltak

Styrking av oppsynet

Ansvarlig:	Statens naturoppsyn, Direktoratet for naturforvaltning
År:	Hele perioden
Prioritet:	1 - Høy

5.2 Skjøtsel

5.2.1 Status og mål

Røstlandet naturreservat har kulturbetingede verneverdier og har vært beitet over lange perioder. Opprettholdelse av beite i reservatet har derfor stor betydning. Tidligere beitet både sau og storfe i reservatet. Storfebeite gir tuet vegetasjon, mens sau beiter selektiv og unngår blant annet våte områder. Storfe kan gi slitasjeproblemer i tilknytning til dreneringskanaler, pøler, ferskvannssig og bekkkanter. På grunn av endring i landbruket til tyngre storferaser vil det være viktig med dialog mot forvaltningsmyndigheten hvis storfe skal kunne innføres til reservatet igjen (se kapittel 4.1 - landbruk).

I dag er det sau som beiter i reservatet. Det gir generelt god utnytting av beitet og har derfor også gjerne en bra skjøtselseffekt. Hvis beitet skal opprettholde en verdifull flora og et høyt biologisk mangfold må beitetrykket ikke være for sterkt. For lavt beitetrykk fører til dårlig avbeiting, voksende strøsjikt, dominans av mer næringskrevende arter og utarming av den lyskrevende floraen.

Utmarksgjerdet på Røstlandet går gjennom Røstlandet naturreservat og hindrer beiting av strandenga i sørvest. Foto: Mia Husdal

Det er derfor viktig å se på hvordan det tidligere beitetrykket har vært i området når dagens beitetrykk skal vurderes. Det er utarbeidet egne skjema som kan benyttes for å følge opp utviklingen (se vedlegg 6 - bevaringsmål).

Utmarksgjerdet slik det går i dag er uheldig for verneområdet. Det hindrer beite av strandenga sørøst mot Ystneset. Fundamentet til gjerdet fungerer også som en liten demning og bør fjernes for å gjenopprette de naturlige forholdene i dette området (Larsen og Krog 2010). Derfor vil det være viktig å se på mulighet for å flytte gjerdet i samråd med grunneiere og beitelag. Det kan være vanskelig å flytte gjerdet med hensyn til grunnforhold, vannstrømninger, værforhold og hjelleareal. For å få vurdert alle faktorene samlet vil det være viktig å få gjennomført ei faglig vurdering før gjerdet flyttes.

Hvis gjerdet ikke er mulig å flytte må muligheten for bruk av midlertidig gjerding mot Ystneset i perioder av året vurderes.

Forvaltningsmyndigheten vil kunne gå inn med midler til flytting av gjerde og andre tiltak som er nødvendig for å få i gang beite i området.

Det er ikke mink på Røstlandet, men det er

en stor bestand av villkatter på øya. Disse vil påvirke hekkebestanden av fugl i reservatet. Villkattene holder bestanden av rotter på øya nede, og hvis det skal gjennomføres tiltak mot bestanden av villkatter må det gjøre i samarbeid med kommunens bekjempelse av rotter. Det vil være ønskelig å gjennomføre ei utredning rundt problematikken rotter / villkatter / våtmarksfugl før eventuelle tiltak igangsettes.

Siden Røstlandet naturreservatet har lite areal er det viktig se på om jakt utenfor reservatet forstyrrer trekkende fugl innenfor. Hvis det fører til forstyrrelse vil det viktigste i første omgang være å ha en nærmere dialog med grunneiere for å se om tidspunkt i døgnet hvor jakt kan reduseres.

Det er etablert flere jaktskjul av stein i reservatet. Det er ønskelig at disse fjernes for å redusere mulighetene for ulovlig jakt i reservatet.

Forvaltningsmål:

- * Opprettholde beite slik at de kulturbe-tingede verneverdiene sikres i hele re-servatet
- * Sikre opprettholdelse av leveområde for våtmarksfugl
- * Holde reservatet fritt for søppel

5.2.2 Retningslinjer og lovverk

I naturmangfoldloven som trådte i kraft 1.7.2009 og erstattet den tidligere naturvernloven går det fram at forvaltningsmyndigheten har hjemmel til å utføre skjøtselstiltakene som er foreslått for Røstlandet naturreservat (se egen boks). Det står videre at grunneier/rettighetshaver skal

varsles om tiltak og få tilbud om å utføre tiltak på egen eiendom.

Flytting av utmarksgjerdet vil være en tilrettelegging for skjøtsel og ikke et skjøtselstiltak i seg selv. Dispensasjon for å sette opp gjerder i reservatet må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48 (se kapittel 6).

Naturmangfoldlovens § 47:

(skjøtsel av verneområder)

- I verneområder etter dette kapitlet kan forvaltningsmyndigheten foreta skjøtsel og grensemerking av verneområdet. Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak. Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak.
- Som skjøtsel kan foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden slik den var da vernearbeidet tok til, jf. § 42 eller § 45 første ledd, kan ikke skje etter denne paragraf.
- Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd.
- Økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren.
- (...)

Følgende retningslinjer skal følges ved skjøtsel i reservatet:

- Alle skjøtselstiltak skal skje i samarbeid med Fylkesmannen og Statens naturoppsyn på bakgrunn av forvaltningsplanen
- Gjennomføring av tiltak som medfører menneskelig aktivitet, som gjerding eller søppelrydding, skal gjøres i perioden 31.juli-15.april for å unngå forstyrrelse i hekketida
- Skjøtselstiltak skal ikke være til hinder for ferdsel i området
- Det er viktig å ha kontroll med beitetrykket for å unngå for intensivt beite
-

5.2.3 Tiltak

Plan for flytting av utmarksgjerde / etablering av beite mot Ystneset

Ansvarlig: Fylkesmannen i Nordland
År: 2013
Kostnad: ?
Prioritet: 1 – høy

Flytting av utmarksgjerde / etablering av beite mot Ystneset

Ansvarlig: Fylkesmannen i Nordland
År: 2014 - 15
Kostnad: ?
Prioritet: 1 – høy

Kartlegging av beitetrykk

Ansvarlig: Fylkesmannen i Nordland
År: 2012, 2017, 2022
Kostnad: ?
Prioritet: 1 - høy

Rydding av søppel

Ansvarlig: Fylkesmannen i Nordland
År: 2012
Kostnad: 5000,-
Prioritet: 1 – høy

Fjerning av jaktskjul

Ansvarlig: Statens naturoppsyn
År: 2013
Kostnad: 7500,-
Prioritet: 1 - høy

Kartlegging av forstyrrelse av jakt

Ansvarlig: Fylkesmannen i Nordland
År: 2013
Kostnad: 15 000,-
Prioritet: 1 - høy

Lukking av grøfter ved Ånnhammarn

Ansvarlig: Statens naturoppsyn
År: 2012
Kostnad: 5000,-
Prioritet: 1 – høy

Utredning – rotter / villkatter / våtmarksfugl

Ansvarlig: Fylkesmannen i Nordland
År: 2013
Kostnad: 80 000,-
Prioritet: 1 – høy

5.3 Overvåkning

5.3.1 Status og mål

En god forvaltning krever kunnskap om naturkvalitetene innenfor verneområdet og tilstanden hos disse. En jevnlig overvåkning av naturkvalitetene er nødvendig for å vurdere tilstand og eventuelt behov for tiltak. På bakgrunn av tidligere kartlegginger er tilstanden til de fleste naturkvalitetene innenfor reservatet vurdert som gode.

I kapittel 3 er det definert bevaringsmål for mange av naturkvalitetene. Oppfølging av disse vil være sentralt i overvåking av reservatet. Det er derfor viktig å tidlig utarbeide et overvåkingsprogram for reservatet med kostnadsberegninger.

Det er en stor utfordring å definere bevaringsmål som skal gjenspeile tilstanden til alle naturkvalitetene innenfor reservatet. Bevaringsmålene som presenteres for Røstlandet naturreservat kan bli endret ved revidering av planen som en følge av mer kunnskap og erfaring med den praktiske bruken.

Forvaltningsmål:

- * Økt kunnskap om naturkvalitetene og tilstanden
- * Økt kunnskap om hvordan skjøtselen påvirker naturkvalitetene

5.3.2 Retningslinjer

- Fylkesmannen har hovedansvar for overvåking av naturkvalitetene i reservatet. Statens naturoppsyn vil i de fleste tilfellene stå for den praktiske gjennomføringen. Dette avklares årlig gjennom bestillingsdialogen.
- Statens naturoppsyn rapporterer til Fylkesmannen ved behov og minst en gang per år.
- Utvikling og tilstand til bevaringsmålene skal evalueres av Fylkesmannen og tiltak skal settes inn om nødvendig.

5.3.3 Tiltak

Utarbeide overvåkningsprogram

Ansvarlig:	Fylkesmannen i Nordland
År:	2013
Kostnad:	30 000,-
Prioritet:	1 - Høy

5.4 Informasjon og tilrettelegging

5.4.1 Status og mål

Det er ikke satt opp egne verneplakater i tilknytning til reservatet, men informasjon om reservatet er tilgjengelig på to tavler som er satt opp i tilknytning til stinettet på øya. Disse er plassert ved miljøstasjonsjonen og vannverket som er de naturlige innfallsportene til reservatet (se vedlegg 5). I tillegg burde det settes opp plakater om reservatet ved fergeleiet og flyplassen. Naturreservatet er merket med grensemerker og verneskilt, men flere av verneskiltene er ødelagt og det er behov for utskifting.

Informasjon om friluftsliv og Røstlandet naturreservat fra Røst kommune. Tavla står ved det kommunale vannverket. Foto: Mia Husdal

Informasjon om naturreservatet med kart og plakat er tilgjengelig på <http://nordland.miljostatus.no>. Det er viktig med god informasjon om naturkvalitetene i området for blant annet å unngå forstyrrelse av fugl. Hvis grunneierne og andre brukerne har slik kunnskap vil de kunne unngå å forstyrre hekkende fugl i sårbare perioder. Flere plakater og bruk av underskilt for å informere om for eksempel båndtvang vil sammen med forvaltningsplanen kunne bidra til god informasjon.

For å kanalisere ferdsel kan det etableres fugletårn. På grunn av høyderestriksjonene tilknyttet flyplassen vil det være vanskelig å etablere et slikt tårn andre steder enn ved Ystneset. Tårnet kan ikke være høyere enn fjellene, men siden Røstlandet er flatt vil det holde for å gi en god oversikt.

Ved tråkkaskader av eksisterende stier kan det bli behov for klopplegging av utsatte partier. Dette vil overvåkes ved flyfoto som en del av bevaringsmålene for reservatet.

Forvaltningsmål

- * Informasjonsarbeidet i og utenfor Røstlandet naturreservat skal bidra til at grunneierne og alle besøkende får informasjon om naturkvalitetene i området og bestemmelsene i verneforskriften
- * Informasjonsarbeidet skal bidra til at naturkvalitetene ivaretas
- * Tilrettelegging for ferdsel skal sikre naturkvalitetene i reservatet

5.4.2 Retningslinjer

Alt informasjonsmaterieell skal utarbeides av eller i samarbeid med Fylkesmannen.

5.4.3 Tiltak

Utarbeidelse av to plakater og underskilt

Ansvarlig:	Fylkesmannen i Nordland
År:	2013
Kostnad:	9000,-
Prioritet:	1 - høy

Oppdatere informasjon på "Miljøstatus i Nordland"

Ansvarlig:	Fylkesmannen i Nordland
År:	Årlig
Kostnad:	0,-
Prioritet:	1 - høy

6. Saksbehandling

6.1 Forvaltningsmyndigheter

Ansvar for forvaltningen av Røstlandet naturreservat involverer følgende myndigheter:

Miljøverndepartementet (MD) er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. MD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturvernloven, naturmangfoldloven og villtloven.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven. DN avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. DN er klageinstans for vedtak som forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområdet har gjort. DN skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.

Fylkesmannen i Nordland (FM) er forvaltningsmyndighet for Røstlandet naturreservat.

Røst kommune er myndighet på flere av de øvrige lovverkene som kan få betydning innen Røstlandet naturreservatet, eksempelvis plan- og bygningsloven og motorferdselsloven.

6.2 Lovverk, føringer og forvaltning

6.2.1 Verneforskriften, naturvernloven og naturmangfoldloven

Vedtaket om vern av Røstlandet naturreservat ble hjemlet i naturvernloven. Den 1. juli 2009 trådte naturmangfoldloven i kraft og naturvernloven ble opphevet. Selv om naturvernloven er opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av den inntil Kongen bestemmer noe annet (naturmangfoldlovens § 77, første punktum).

Kapittel II i naturmangfoldloven inneholder alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk. Dette inkluderer også forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter som og gjelder innenfor naturreservat. I tillegg skal fem prinsipper (§§ 8 – 12) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Det stilles krav til hvordan prinsippene er vurdert ved beslutningen. Det vil for eksempel si ved behandling av dispensasjonssøknader.

De fem prinsippene er:

§ 8 - Offentlige beslutninger skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelige kunnskap om arter, naturtyper og effekten av påvirkning

§ 9 - Ved tvil om effekten av påvirkning skal føre – var – prinsippet benyttes

§ 10 - Samlet belastning på et økosystem skal vurderes

§ 11 - Den som gjør skade på miljøet skal bære kostandene (rimelighetsvurdering)

§ 12 - Det skal velges driftsmetoder, teknikk og lokalisering som i størst mulig grad begrenser skade på naturen.

Naturmangfoldlovens § 48:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

I de tilfelle det søkes om dispensasjon etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftens kapittel IX, skal disse vurderes etter naturmangfoldlovens dispensasjonsbestemmelse (se egen boks med

naturmangfoldlovens § 48). Verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse er satt ut av kraft (se kapittel 6.2.3).

Verneforskriften for Røstlandet naturreservat finnes som vedlegg 1.

6.2.2 Forholdet til andre lovverk

Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven går foran andre lover eller forskrifter dersom det er ulikheter mellom bestemmelsene. Det øvrige regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i områder vernet etter naturmangfoldloven. Ved søknader om tillatelse til motorisert ferdsel vil det i de fleste tilfeller være nødvendig med både dispensasjon fra motorferdselloven og fra verneforskriften. Med få unntak vil verneforskriften ha strengere bestemmelser vedrørende bruk og tiltak enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon først blir behandlet av Fylkesmannen. Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven begrenser ikke rådighetsutøvelsen utenfor verneområdet.

6.2.3 Forvaltning av verneforskriften

Verneforskriften har som formål å opprettholde den tilstanden som området var i ved fredningstidspunktet, samt å fremme verneformålet. Forvaltningsansvaret for Røstlandet naturreservat ligger hos Fylkesmannen i Nordland som derfor har ansvar for at verneforskriften blir forvaltet opp mot verneformålet. Hvis verneverdiene forringes må nødvendige tiltak bli igangsatt. Videre skal Fylkesmannen behandle og avgjøre alle søknader. Klage på vedtak skal gå via Fylkesmannen og sluttbehandles av Direktoratet for naturforvaltning.

Forvaltningen av verneområdet skal skje med et langsiktig perspektiv. Dette stiller krav til langsiktig tenkning hos både de daglige brukerne og Fylkesmannen. Forvaltningsplanen for Røstlandet naturreservat er planlagt å rulleres hvert 10. år, men første rulling må skje etter 5. år for å fange opp eventuelle forskriftsendringer.

Naturmangfoldlovens § 48 inneholder den generelle unntaksparagrafen (se kapittel 6.2.1). Det kan gis dispensasjon fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. I ordet «nevneverdig» ligger en ganske snever adgang til dispensasjon bare i de tilfeller tiltaket vil ha begrenset virkning for verneverdiene. Presiseringen er for å sikre at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende dispensasjoner.

Det er viktig å være oppmerksom på at dersom det gis dispensasjon etter denne paragrafen skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Uavhengig av det som følger av avsnittet ovenfor kan det gis dispensasjon dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne bestemmelsen erførst og fremst er aktuell for tiltak av nasjonal betydning. Saker som har stor lokal interesse eller regional betydning vil generelt ikke være tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen.

6.2.4 Randsoner til verneområder

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og naturmangfoldloven gjelder ikke for virksomhet utenfor vernegrensene. Det er derfor viktig at grunneiere, kommuner og andre offentlige og private instanser forvalter tilgrensende området på en slik måte at ikke verneverdiene innefor et verneområde blir forringet.

Kan virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov enn naturmangfoldloven innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal kommuner og sektormyndigheter tillegge hensynet til disse verneverdiene vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis og ved fastsetting av eventuelle vilkår. (naturmangfoldlovens § 49). Bestemmelsen gjelder kun for tiltak som skjer utenfor verneområdet, men som kan ha negativ effekt på verneverdiene innenfor området, f.eks. gjennom forurensing, endring i vannstand, drenering eller ved retningsendring av vassdrag.

For virksomhet utenfor verneområdene som ikke krever tillatelse, vil det være en aktsomhetsplikt for den enkelte, jf. naturmangfoldloven § 6. Den innebærer at enhver plikter å opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturen.

6.2.5 Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner

For å ivareta formålet med opprettelsen av naturreservatet er det viktig at lovverket følges opp og at overtredelser av lovverket blir sanksjonert gjennom illeggelse av straff eller forvaltningsmessige sanksjoner. For å ivareta lovens formål har naturmangfoldloven (nml) i kap IX en rekke bestemmelser om håndheving og sanksjoner.

SNO er forvaltningens feltapparat og vil reagere med anmeldelse eller informasjon der lovbrudd påtreffes. Oppsynet rapporterer til forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten har også et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd som blir kjent.

Fylkesmannen er fra 01.01.11 delegert myndighet etter kapittel IX § 69-73 i naturmangfoldloven. Disse er:

§ 69 Retting og avbøtende tiltak.

Denne paragrafen gir myndighetene hjemmel til å pålegge en ansvarlig å stanse pågående ulovlige arbeider og/eller treffe vedtak om retting av det ulovlig etablerte forholdet.

§ 70 uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet.

Denne paragrafen retter seg mot forhold som i utgangspunktet er lovlig, men som innebærer uforutsette og vesentlige konsekvenser for naturmangfoldet. Når slik skade har inntruffet kan myndighetene pålegge den ansvarlige å treffe tiltak (gjenoppretting) dersom det kan skje uten særlig ulempe for den ansvarlige.

§ 71-72 Direkte gjennomføring og bruk av andres eiendom.

Disse paragrafene gir myndighetene mulighet til å sørge for iverksetting av tiltak for den ansvarliges regning når pålegg etter §§ 69 og 70 ikke blir etterkommet, eller dersom det haster av hensyn til naturmangfoldet eller det ikke kan påvises noen ansvarlig.

§ 73 Tvangsmulkt

Tvangsmulkt er et pressmiddel myndighetene kan benytte for å sikre gjennomføring

av lovens bestemmelser. Tvangsmulkt fastsettes når en overtredelse er avdekket og pålegg om retting eller unnlattelse av å oppfylle en plikt ikke er etterkommet. Tvangsmulkt kan være et engangsbeløp eller løpende så lenge overtredelsen varer.

§ 74 Miljøerstatning

Direktoratet for naturforvaltning er myndighet og paragrafen innebærer et objektivt erstatningsansvar ved overtredelse av bestemmelser i nml eller i annen lovgivning som får betydning for gjennomføring av mål og prinsipper i loven. Denne bestemmelsen bidrar til at mindre overtredelser ”avkriminaliseres” og kan sanksjoneres av forvaltningen selv uten å gå gjennom rettsapparatet. Dette regnes ikke som straff og er ikke til hinder for å ilegge andre sanksjoner.

§ 75 angir strafferammen for overtredelser av nml som er bot eller fengsel inntil ett år eller tre år ved grove overtredelser.

6.2.6 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 4. Punktene under viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Røstlandet naturreservat:

1. Alle søknader om tiltak som krever tilatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes Fylkesmannen i Nordland.
2. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk.

3. Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteresser. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort en samlet vurdering av tiltakets virkning på verneverdiene og forholdet til øvrige brukerinteresser.
4. Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal Fylkesmannen vurdere om saken skal behandles på nytt med tanke på om vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd bør tiltaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av nye søknader.
5. Statens naturoppsyn er ansvarlig for vurdering og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
6. Disse instansene skal ha kopi av alle vedtak: Røst kommune, Statens naturoppsyn, Direktoratet for naturforvaltning, Naturvernforbundet i Nordland og grunneiere dersom de berøres. Natur-

vernforbundet har rettslig klageinteresse og har klageadgang.

7. Direktoratet for naturforvaltning er klageinstans for alle saker etter verneforskriften. Klage på vedtak sendes Direktoratet for naturforvaltning via Fylkesmannen i Nordland som vurderer om det framkommer nye saksopplysninger som tilsier at vedtaket kan omgjøres. Dersom vedtaket opprettholdes skal klagen oversendes Direktoratet for naturforvaltning for endelig behandling og vedtak.

7. Forvaltningsplanens varighet

Forvaltningsplanen for Røstlandet naturreservat gjelder for tidsperioden **2012-2022**. Fylkesmannen er ansvarlig for revidering av forvaltningsplanen og arbeidet med det skal starte senest i **2021**.

Utsikt fra Ånnhammaren mot øst. Dammer i strandenga i front. Naturbeitemarka og flyplass kan sees i bakgrunn. Foto: Mia Husdal

8. Lover og forskrifter

Alle lover og forskrifter finnes på www.lovdata.no

Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Lov om friluftslivet (friluftslivsloven)

Lov om hundehold (hundeloven)

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)

Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn

Forskrift om fredning av Røstlandet naturreservat, Røst kommune, Nordland

Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktseongene fra 1. april 2007 til og med 31. mars 2012

9. Litteratur

Fugler på Røst www.home.no/rostfugler/index

Artsdatabanken www.artsdatabanken.no

Baines, S. 1981. *Ornitologiske rapport fra Røstlandet, Røst kommune*. 13 s.

Baines, S. og Eggen, M. 2008. *Fugler i Røstlandets våtmarksystem*. NOF Bodø lokallag. 21s

Direktoratet for naturforvaltning 2001. *Forvaltning av verneforskrifter*. Rundskriv 2001, rev. 2010. 36s.

Direktoratet for naturforvaltning. 2008. *Områdevern og forvaltning*. DN-håndbok nr 17 (2001) Revidert 2008.

Eilertsen, S. M. 2007. *Styrt områdebruk som forebyggende tiltak mot rovdyrta på sau*. Bioforsk Rapport 2007. 15 s.

Eggen, M. og Baines, S. 2008. *Registeringer i Røstlandet naturreservat sommeren 2008*. NOF Bodø lokallag. 15s

Elven, R., Alm, T., Edvardsen, H., Fjelland, M., Fredriksen, K. E. & Johansen, V. 1988. *Botaniske verdier på havstrender i Nordland. C Beskrivelser for regionene Ofoten og Lofoten/Vesterålen*. Økoforsk rapport 1988: 2C. 386 s.

Kålås, J A., Viken, Å. Henriksen, S & Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk Rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Larsen, B.H., og Wergeland Krog, O. M. 2010. *Røstlandet naturreservat i Røst kommune. Naturtyper og fugl*. Miljøfaglig Utredning Rapport 2010:46. 37 s.

Lorentsen, S. – H. 2007. Det nasjonale overvåkingsprogrammet for sjøfugl. Resultater til og med hekkesesongen 2007. NINA Rapport 313. 54s.

Lid, J. & Lid, D. T. 2005. *Norsk flora*. Sjuende utgave. Det Norske Samlaget.

Misund, H. 1974. *Røst kommune. Registeringer av fugle – og dyrelivet*. 24s

Moen, A. 1998. *Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon*. Statens kartverk, Hønefoss.

Norderhaug, Ann (red.) 1999. *Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker*. Landbruksforlaget. 252 s.

10. Vedlegg

1. Verneforskrift
2. Vernekart
3. Liste over bestandsutvikling hos utvalgte fugl i Røstlandet naturreservat
4. Kart over turstier og utmarksgjerde i Røstlandet naturreservat
5. Tiltaksplan
6. Bevaringsmål for Røstlandet naturreservat

Forskrift om fredning av Røstlandet naturreservat, Røst kommune, Nordland.

Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 1997 med hjemmel i lov av 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10, § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret 26 feb 1998 nr. 216.

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8, jfr. § 10 og §§ 21, 22 og 23, er et våtmarksområde på Røstlandet i Røst kommune, Nordland fylke fredet som naturreservat ved kgl. res. av 19. desember 1997 under betegnelsen « Røstlandet naturreservat ».

Med hjemmel i kgl. res. av 3. juli 1987 nr. 572 og Miljøverndepartementets delegasjon av 3. november 1988 er forskriften for naturreservatet endret ved Direktoratet for naturforvaltnings vedtak den 26. februar 1998.

0 Endret ved forskrift 26 feb 1998 nr. 216.

II

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.: 2/1, 2/2, 2/5, 2/24, 2/31, 3/2, 3/4, 3/9, 3/10, 4/1, 4/2, 5/1, 8/1,2.

Reservatet dekker et areal på ca. 920 daa, hvorav ca. 250 daa er landareal.

Grensene for naturreservatet framgår av kart i målestokk 1: 5.000, datert Miljøverndepartementet, desember 1997. Kartet og fredningsforskriften oppbevares i Røst kommune, hos fylkesmannen i Nordland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka der de går over land og knekkpunktene bør koordinatfestes.

0 Endret ved forskrift 26 feb 1998 nr. 216.

III

Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig på grunn av det rike og spesielle fuglelivet.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. All vegetasjon i vann og på land er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Nye plantearter må ikke innføres.
2. Dyre- og fuglelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt. Hunder skal holdes i bånd. Utsetting av vilt er ikke tillatt.

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, opplag av båter, hensetting av campingvogner o.l., framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veger, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, nyplanting, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.
4. Motorisert ferdsel til vanns og til lands er forbudt. Forbudet gjelder også bruk av modellbåter, modellfly og brettseiling.
5. Camping, teltslaging og oppsetting av kamouflasjeinnretninger for fotografering er forbudt.
0 Endret ved forskrift 26 feb 1998 nr. 216.

V

Bestemmelsene i kapittel IV er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i rednings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltningsøyemed.
2. Utmarksbeite og utmarksslått som på vernetidspunktet eller der dette tidligere har vært vanlig.
3. Sanking av bær og matsopp.
4. Fellefangst av mink.
5. Utøvelse av fiske og fangst av sjøpattedyr i henhold til gjeldende regelverk.
6. Drift og vedlikehold av Kystverkets eksisterende anlegg, samt nødvendig ferdsel i forbindelse med denne virksomheten.

VI

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. Felling av vilt som forårsaker vesentlig skade.
2. Etablering av nye anlegg for Kystverkets virksomhet.

VII

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre forvaltningstiltak i samsvar med fredningsformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som skal inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av forvaltningstiltakene.

VIII

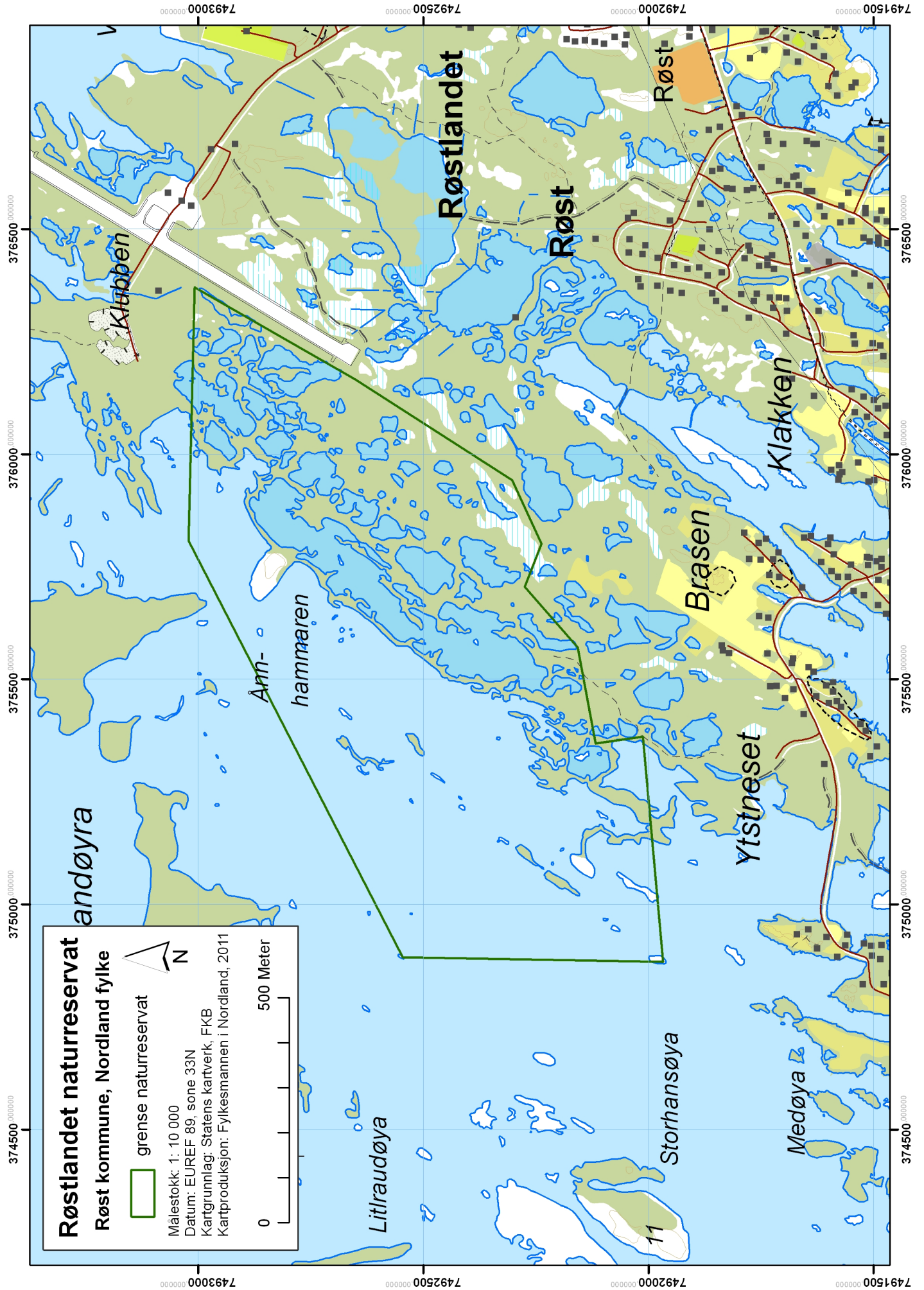
Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsforskriften når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning, og i andre særlige tilfeller når disse ikke strider mot formålet med fredningen.

IX

Forvaltningen av fredningsforskriften tillegges fylkesmannen i Nordland.

X

Denne forskrift trer i kraft straks.

Bestandsutvikling hos utvalgte våtmarksfugl i Røstlandet naturreservat (utdrag av tabell 4.1 *****)

	1974 *	1979 -81 **	2008****	2009****	2010*****	Bestandsutvikling
Ærfugl			10 ♀	11 ♀	26 ♀	Usikker, mulig ulik dekning / metodikk
Tjeld	1 par	Flere par			4 - 5 par	Trolig stabil
Sandlo		Flere par			-	Nedgang / forsvunnet som hekkefugl
Vipe			-	-	-	Forsvant som hekkefugl på Røstlandet omkring 2000
Myrsnipe	1-2 par	Få	2 par	5 par	4 par	Stabil / økende
Brushane	1-2 par		1 par		0 - 1 par	
Småspove		Få	0 - 1 par	2 par	3 par	Stabil / økende
Storspove			0 - 1 par	1 par	1- 2 par	
Steinvender	1 par	Flere par		3 + par	3 - 4 par	Stabil / økende
Svømmesnipe	1 - 2 par	5 - 6 par	1 - 2 par	4 par	3 par	Usikker, svingende
Tyvjo		Noen par	6 ind. - hekking	5 par	3 par	Trolig stabil
Hettemåke			0 - 1 par	1 par	-	
Fiskemåke	1 par		35 - 40 par	30 + par	30 - 35 par	Stabil fra 2008. Usikkert før
Svartbak	1 par				6 - 7 par	Økning
Rødnebbterne		2000 ind.	-	20 ind.	30 ind.	Ikke kjent nedgang i Nord – Norge (Lorentsen 2007). Flytter koloni og ikke mulig å si noe om bestandsutvikling ut fra kjente tall.

*1974 (Misund) ** 1979 -81 (Baines) *** 2008 (Eggen og Baines) **** 2009 (Artsobservasjoner.no) *****2010 (Larsen og Krog)

Vedlegg 5: Tiltaksplan for Røstlandet naturreservat

Prioritet	Tiltak	2012	2013	2014	2017	2022
1.	Plan for flytting av utmarksgjerde / etablering av beite mot Ystneset		Kostnad vurderes av Landbrukstjenesten Lofoten, sommer 2012			
2.	Flytting av utmarksgjerde / etablering av beite mot Ystneset			(avklares gjennom 1)		
3.	Uarbeide overvåkingsprogram		50 000,-			
4.	Kartlegging av beitetrykk				Se pri 3	Se pri 3
5.	Overvåke fugl				Se pri 3	Se pri 3
6.	Ruteanalyser vegetasjon		Se pri 3		Se pri 3	Se pri 3
7.	Flyfoto – gjengroing, slitasje og erosjon		Se pri 3		Se pri 3	Se pri 3
8.	Fjerning av jaktskjul		7500,-			
9.	Kartlegging av forstyrrelse av jakt		15 000,-			
10.	Utredning – rotter / villkatter / våtmarksfugl		80 000,-			
11.	Lukking av grøfter ved Ånnhammarn	5000,-				
12.	Utarbeidelse - to plakat og underskilt	9000,-				
13.	Rydding av søppel	5000,-				

Vedlegg til forvaltningsplan for Røstlandet naturreservat 2012 -2022

14.	Fugletårn			35 000,-		
Totalt		19 000,-				

Vedlegg 6: Bevaringsmål for Røstlandet naturreservat

INNLEDNING	1
BEVARINGSMÅL FOR STRANDENG	3
BEVARINGSMÅL FOR NATURBEITEMARK	6
BEVARINGSMÅL FOR VÅTMARKSFUGL.....	9

INNLEDNING

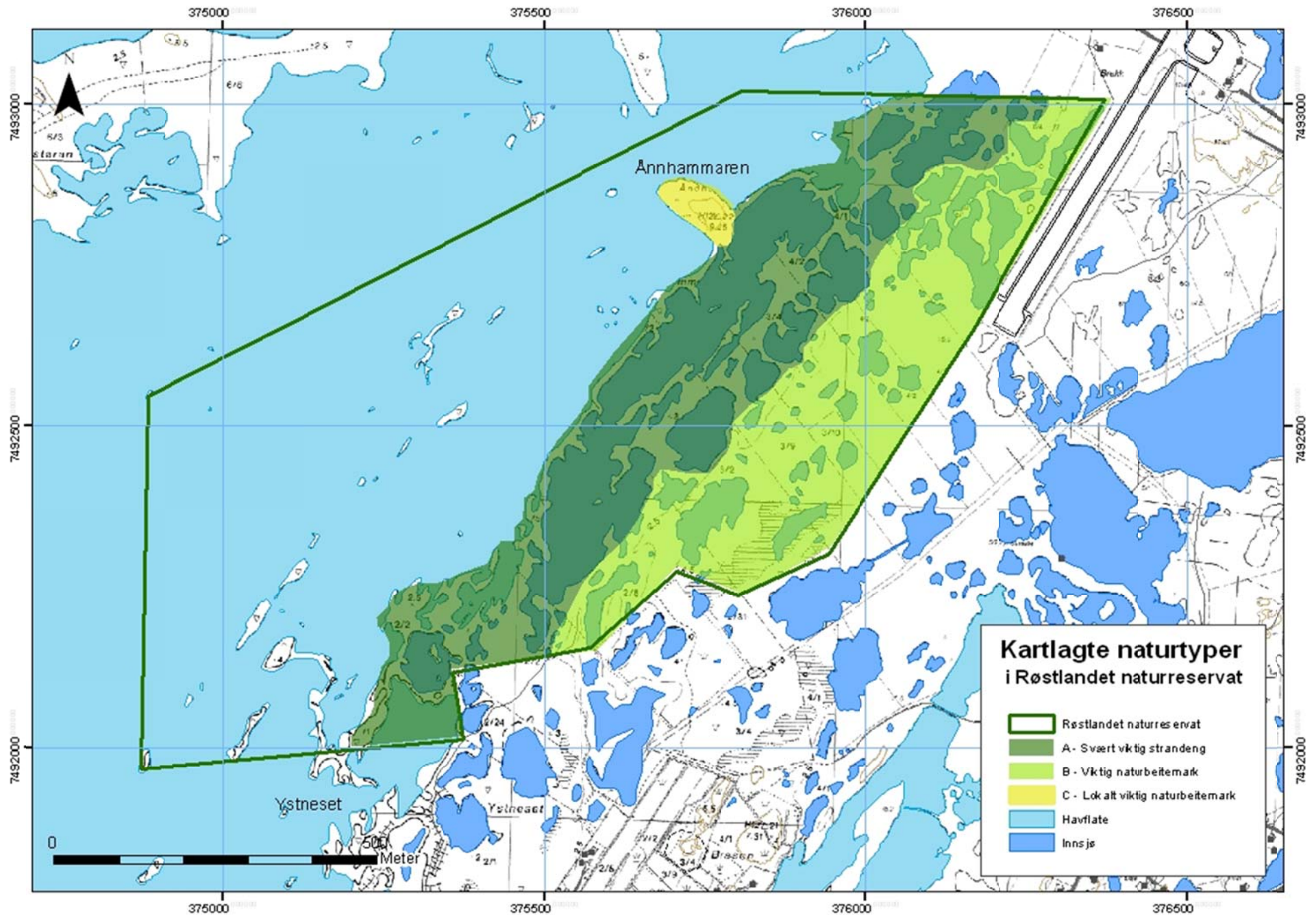
Formålet med vernet er å bevare et stort og viktig våtmarksområde med tilhørende plante- og dyreliv. Det skal tas spesielt hensyn til de særlige verneverdige myrene og det meget rike og interessante fuglelivet.

I dette kapitlet settes bevaringsmål for flere av naturkvalitetene som ble beskrevet i kapittel to i forvaltningsplanen. For å definere naturkvaliteter og bevaringsmål kreves kunnskap om naturtilstanden og utviklingstendenser i området. Til å definere bevaringsmål er i hovedsak Miljøfaglig Utrednings kartlegging fra 2010 benyttet. Miljøfaglig Utredning så også på utviklingstendenser fra vernetidspunktet og fram til i dag. Det mangler fortsatt enkelte parametere i forhold til bevaringsmål for strandeng og naturbeitemark. Disse må fastsettes under utarbeidelse av overvåkingsprogram.

Generelt er det svært begrenset erfaring med bruk av bevaringsmål for naturkvaliteter i vernetede områder i Norge. Det vil være aktuelt å endre bevaringsmål og overvåkingsmetodikk i henhold til nasjonale standarder, uavhengig av revisjon av forvaltningsplanen. Derfor er detaljtabellene for bevaringsmålene skilt ut i dette vedlegget.

Miljøfaglig Utredning kartla naturtyper i reservatet i 2010 (Larsen og Krog 2010). De ble verdisatt svært viktig – viktig – lokalt viktig (DN Håndbok 13). Det utarbeides bevaringsmål for alle kartlagte naturtyper i reservatet.

(NESTE SIDE) **FIGUR 1: KART MED NATURTYPER I RØSTLANDET NATURRESERVAT**

1. BEVARINGSMÅL FOR STRANDENG

En bred sone mot havet fra flyplassen til Ystneset er kartlagt som ei svært viktig strandeng. Strandenger blir oversvømt av saltvann og er dermed næringsrike og med et egenartet plantesamfunn. Den langvarige beitebruken er vesentlig for opprettholdelsen av naturverdiene i området. Minkende beitepress fører til gjengroing og ødelegging av biotoper. Strandengområdet har mange brakkvannsdammer. Langs brakkvannsdammene finnes de best utviklede havstrandmiljøene og i dammene dominerer fjæresivaksenger og pølstarrsummer.

Strandengområdene betegnes som middels artsrike med flere arter som har sin nordgrense i området. Dette gjelder blant annet strandmelde, havbendel, ålegras, krypsiv, småhavgras, saltarve og beitestarr. Havbendel har sørlig utbredelse i Norge og vokser på Værøy og Røst som eneste steder nord for Leka i Nord – Trøndelag. Nær stranda finnes også grøftesoleie som har sin nordgrense i Vestvågøy.

For å vurdere tilstanden til naturtypen er det flere diagnostiske arter som er aktuelle, blant annet de tråkksvake artene stranmelde, saltmelde og fjæresivaks. Disse skal overvåkes med ruteanalyser som vil vise om det er endringer i soneringen i stranden eller om beitetrykket er for høyt. Elven m. fl. kartla i 1988 strandenga i Røstlandet naturreservatet. Det ble skissert vegetasjonsgradienter for strandengbukta rett nord for Ystneset og for pollsystemet (brakkvannsdammene). Gradientene sammen med de diagnostiske artene vil være en del av videre overvåking av bevaringsmålene.

De største truslene for strandenga vil være opphøring av beite og slått med påfølgende gjengroing og endret artssammensetting. Oppdyrking, gjødsling og fysiske inngrep vil og kunne skade strandenga. I tillegg vil fysiske inngrep som kanalisering og forurensing utenfor området kunne endre forholdene for strandenga. Det er etablert et stinett gjennom hele reservatet (se vedlegg 4). Tråkk i fuktige områder kan overtid skape erosjon i både strandeng og naturbeitemark og det er derfor viktig at disse områdene overvåkes.

Bevaringsmålene for strandenga og naturbeitemarka er nært knyttet opp til bevaringsmålene for fugl. Hvis bevaringsmålene for strandenga har dårlig tilstand vil det være stor sannsynlighet for at tilstanden også er dårlig for fugl.

TABELL 1: BEVARINGSMÅL FOR STRANDENG

Tilstandsvariabler	Bevaringsmål	Metode	Tilstandsklasse	Aktuelle tiltak
Areal/utstrekning	Naturtypens maksimale utstrekning skal ivaretas	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God</u> : Areal = 242,6 daa <u>Middels</u> : inntil 5 % redusert areal <u>Dårlig</u> : > 5 % redusert areal.	Hindre uttak, deponering eller inngrep i naturtypen.
Diagnostiske arter¹ <u>Strandmelde</u> og <u>saltmelde</u> – tråkksvake arter <u>saltbendel</u> , <u>havbendel</u> (grus- og steinstrender) <u>rødsvingel</u> (øvre salteng) <u>fjæresivaks</u> , <u>grusstarr</u> (brakkvannseger)	Opprettholde naturlige og intakte soneringer og suksesjon. Opprettholde ulike utforminger, hevdede uforminger uten å skade tråkksvake arter.	Ruteanalyse – må utarbeides som del av overvåkingsprogram. Elven et al. 1988 benyttes m.h.t. vegetasjonsgradienter	Se hevdform og gjengroingstilstand	Opprettholdelse av beite, i samme omfang og med samme dyreslag/bruksform som tidligere. Holde oversikt over dyreslag/antall dyr og hvor beiting skjer. Utvide beiteområde til hele reservatet.
Fremmedartsinnslag	Fremmede arter skal ikke forekomme, og andre problemarter skal holdes på et lavt nivå/minimum.	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og / eller flyfoto	<u>God</u> : Fremmede arter skal ikke forekomme <u>Middels</u> : Lav bestand (>1/32) <u>Dårlig</u> : Stor bestand av fremmede arter som truer verneverdiene (<1/32)	Rydding og om nødvendig kjemisk behandling. Viktig å ha fokus på eventuelle spredningskilder utenfor området.
Ferdsel med kjøretøy Inkludert moped og terrenggående kjøretøy	Motorisert ferdsel skal unngås i barmarksperioden.	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God</u> : Barmarkskjøring forekommer ikke <u>Middels</u> : Omfanget av motorferdsel er på samme nivå som på vernetidspunktet. <u>Dårlig</u> : Omfanget av motorferdsel i har økt i omfang.	Forbud mot motorferdsel gjennom forskrift. Restriktiv dispensasjonspraksis Økt oppsyn
Slitasje og slitasjebetaget erosjon	Unngå tråkkslitasje og erosjon	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God</u> : Naturtypen skal ha ubetydelig slitasje <u>Middels</u> : inntil 5 % redusert areal <u>Dårlig</u> : > 5 % redusert areal.	Kanaliserings / klopping av sti, tilpasset beiteintensitet og -tidsrom

¹ **Diagnostiske arter** brukes til å vurdere tilstand til en naturtype

Drenering	Alle tekniske inngrep som har en drenerende effekt skal unngås	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God:</u> Ingen nye inngrep med drenerende effekt er gjennomført. Eventuelle gamle tiltak er restaurert/tilbakeført til naturtilstanden. <u>Dårlig:</u> Våtmarksområdene er påvirket av nye dreneringstiltak	Forbud gjennom forskrift. Lukking av eksisterende grøfter ved Ånnhammaren
Fremmede gjenstander, løse og faste	Hindre oppføring av nye bygninger og andre tekniske anlegg/innretninger av permanent karakter	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn	<u>God:</u> Omfanget av tekniske inngrep er mindre enn på vernetidspunktet <u>Middels:</u> Omfanget av tekniske inngrep er status quo <u>Dårlig:</u> Omfanget av tekniske inngrep har økt i forhold til status på vernetidspunktet	Forbud gjennom forskrift med etablering av tekniske installasjoner i reservatet. Rydde søppel
Aktuell bruksform	Beiting <i>skal</i> forekomme, gjødsling <i>skal ikke</i> forekomme. Andre bruksformer som pløying og sprøyting <i>skal ikke</i> forekomme	Rekonstruksjon av tradisjonelt bruksregime Registrering av aktuelt bruksregime hvert 5.år	<u>God:</u> Bruksform i samsvar med tradisjonelt bruksform på lokaliteten <u>Middels:</u> Ønskede bruksformer mangler og/eller uønskede bruksformer forekommer på <25% av arealet <u>Dårlig:</u> Ønskede bruksformer mangler og/eller uønskede bruksformer forekommer på >25% av arealet	Sikre fortsatt beite og få flyttet utmarksgjerdet slik at hele reservatet beites
Hevdform og Gjengroingstilstand	<ul style="list-style-type: none"> - Arealet skal være i bruk (referanseverdi settes fra overvåkingsprogram) - Feltsjiktet skal ha karakteristiske trekk for beitemark (bruk diagnostiske arter) - Artsmangfold opprettholdes. - Vegetasjonshøyden ved vekstsesongens slutt, skal være mellom X og Y cm, og ikke øke over tid (settes i 	<p>Ruteanalyse - må utarbeides som del av overvåkingsprogram (samkjøres med diagnostiske arter).</p> <p>Krattandel måles ved flybilder.</p> <p>Måling av vegetasjonshøyde med "grasmeter" i Z prøvepunkter.</p>	<p><u>God:</u> Indikatorverdi for beitemark og gjengroing lik referanseverdi, artsmangfold og tetthet opprettholdt, vegetasjonshøyden lik referanseverdi (< x cm). Krattandel <1/8</p> <p><u>Middels:</u> Indikatorverdi for beitemark (sett akseptabelt nivå) og gjengroing (sett akseptabelt nivå). Artsmangfold og tetthet redusert med opp til 25% eller vegetasjonshøyden opp til 25% høyere enn referanseverdi. Krattandel 1/8<1/2.</p> <p><u>Dårlig:</u> Indikatorverdi for slåttemark (sett akseptabelt nivå) og gjengroing</p>	<p>Opprettholdelse av beite, i samme omfang og med samme dyreslag/bruksform som tidligere.</p> <p>Holde oversikt over dyreslag/antall dyr og hvor beiting skjer.</p> <p>Utvide beiteområde til hele reservatet.</p>

<p>overvåkingsprogram). - Krattandelen (høyde opp til 2 m) skal være lavere enn 1/8, og ikke øke.</p>	<p>(sett akseptabelt nivå). Artsmangfold og tetthet redusert med mer enn 25%. vegetasjonshøyden mer enn 25% høyere enn referanseverdi. Krattandel >1/2.</p>	
---	--	--

2. BEVARINGSMÅL FOR NATURBEITEMARK

Den østre delen av reservatet er registrert som ei viktig naturbeitemark. Naturbeitemark og slåttemark er botanisk nokså like. Beitemarka skiller seg fra slåttemarka ved at den er mer grasrik og artene er mer ujevnt fordelt. Plantedekket i naturbeitemarka er tett. Graset dominerer men det kan likevel være flere urtearter enn grasarter i naturtypen. Naturbeitemark er arealer som blir beitet og er ugjødslet. De skal ikke slås, pløyes eller sås. Mellom engarealene er det små, fattige til intermediære fastmattemyrer og lynchheipregede områder. Ferskvannsdammene i området har lite og fattig vannvegetasjon.

Naturbeitemarker i god, tradisjonell hevd er i tilbakegang i Norge. De største truslene for naturbeitemarka vil slik som for strandenga være opphøring av beite med påfølgende gjengroing og endret artssammensetting. I tillegg vil inngrep som oppdyrking, gjødsling og fysiske inngrep være til stor skade. Utbygging av sikkerhetssonen tilknyttet Røst lufthavn påvirker naturbeitemarka negativt og reduserer tilstandsklassen fra god til middels.

Reservatets høyeste punkt Ånnhammaren er kartlagt som ei lokalt viktig naturbeitemark. Den er skarpt avgrenset mot strandengmiljøet og har kun fått lokal verdi. Det er derfor ikke utarbeidet bevaringsmål for Ånnhammaren.

TABELL 2: BEVARINGSMÅL FOR NATURBEITEMARK

Tilstandsvariabler	Bevaringsmål	Metode	Tilstandsklasse	Aktuelle tiltak
Areal/utstrekning	Naturtypens maksimale utstrekning skal ivaretas	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God:</u> Areal = 189 daa <u>Middels:</u> inntil 5 % redusert areal <u>Dårlig:</u> > 5 % redusert areal.	Hindre uttak, deponering eller inngrep i naturtypen.
Diagnostiske arter² <u>Gulaks, rødsvingel,</u> (sauebeitet eng) <u>Følblom</u> (tråkktolerant art)	Opprettholde naturbeitemark med naturlig arts-sammensetting	Ruteanalyse – må utarbeides som del av overvåkingsprogram.	Se hevdform og gjengroingstilstand	Opprettholdelse av beite, i samme omfang og med samme dyreslag/ bruksform som tidligere. Holde oversikt over dyreslag/antall dyr og hvor beiting skjer.
Fremmedartsinnslag	Fremmede arter skal ikke forekomme, og andre problemarter skal holdes på et lavt nivå/minimum.	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God:</u> Fremmede arter skal ikke forekomme <u>Middels:</u> Lav bestand (>1/32) <u>Dårlig:</u> Stor bestand av fremmede arter som truer verneverdiene (<1/32)	Rydding og om nødvendig kjemisk behandling. Viktig å ha fokus på eventuelle spredningskilder utenfor området.
Ferdsl med kjøretøy Inkludert moped og terrenggående kjøretøy	Motorisert ferdsel skal unngås i barmarksperioden.	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God:</u> Barmarkskjøring forekommer ikke <u>Middels:</u> Omfanget av motorferdsel er på samme nivå som på vernetidspunktet. <u>Dårlig:</u> Omfanget av motorferdsel i har økt i omfang.	Forbud mot motorferdsel gjennom forskrift. Restriktiv dispensasjonspraksis Økt oppsyn
Slitasje og slitasjebetaget erosjon	Unngå tråkkslitasje og erosjon	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God:</u> Naturtypen skal ha ubetydelig slitasje <u>Middels:</u> inntil 5 % redusert areal <u>Dårlig:</u> > 5 % redusert areal.	Kanaliserings / klopping av sti, tilpasset beiteintensitet og -tidsrom

² **Diagnostiske arter** brukes til å vurdere tilstand til en naturtype

Drenering	Alle tekniske inngrep som har en drenerende effekt skal unngås.	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn	<u>God:</u> Ingen nye inngrep med drenerende effekt er gjennomført. Eventuelle gamle tiltak er restaurert/tilbakeført til naturtilstanden. <u>Dårlig:</u> Våtmarksområdene er påvirket av nye dreneringstiltak.	Forbud gjennom forskrift.
Fremmede gjenstander, løse og faste	Hindre oppføring av nye bygninger og andre tekniske anlegg/innretninger av permanent karakter	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn og flyfoto	<u>God:</u> Omfanget av tekniske inngrep er mindre enn på vernetidspunktet. <u>Middels:</u> Omfanget av tekniske inngrep er status quo. <u>Dårlig:</u> Omfanget av tekniske inngrep har økt i forhold til status på vernetidspunktet.	Forbud gjennom forskrift med etablering av tekniske installasjoner i reservatet. Rydde søppel
Aktuell bruksform	Beiting <i>skal</i> forekomme, gjødsling <i>skal ikke</i> forekomme. Andre bruksformer som pløying, og sprøyting <i>skal ikke</i> forekomme	Rekonstruksjon av tradisjonelt bruksregime. Registrering av aktuelt bruksregime hvert 5. år	<u>God:</u> Bruksform i samsvar med tradisjonelt bruksform på lokaliteten. <u>Middels:</u> Ønskede bruksformer mangler og/eller uønskede bruksformer forekommer på <25% av arealet <u>Dårlig:</u> Ønskede bruksformer mangler og/eller uønskede bruksformer forekommer på >25% av arealet	Sikre fortsatt beite
Hevdform og Gjengroingstilstand	<ul style="list-style-type: none"> - Arealet skal være i bruk (referanseverdi settes fra overvåkingsprogram) - Feltsjiktet skal ha karakteristiske trekk for beitemark (bruk diagnostiske arter) - Artsmangfold opprettholdes - Vegetasjonshøyden ved vekstsesongens slutt, skal være mellom X og Y cm, og ikke øke over tid (settes 	<p>Ruteanalyse - må utarbeides som del av overvåkingsprogram (samkjøres med diagnostiske arter)</p> <p>Krattandel måles ved flybilder.</p> <p>Måling av vegetasjonshøyde med "grasmeter" i Z prøvepunkter</p>	<p><u>God:</u> Indikatorverdi for beitemark og gjengroing lik referanseverdi, artsmangfold og tetthet opprettholdt, vegetasjonshøyden lik referanseverdi (< x cm). Krattandel <1/8</p> <p><u>Middels:</u> Indikatorverdi for beitemark (sett akseptabelt nivå) og gjengroing (sett akseptabelt nivå). Artsmangfold og tetthet redusert med opp til 25% eller vegetasjonshøyden opp til 25% høyere enn referanseverdi. Krattandel 1/8 < 1/2</p> <p><u>Dårlig:</u> Indikatorverdi for slåttemark (sett akseptabelt nivå) og gjengroing (sett akseptabelt nivå). Artsmangfold og tetthet</p>	<p>Opprettholdelse av beite, i samme omfang og med samme dyreslag/ bruksform som tidligere.</p> <p>Holde oversikt over dyreslag/antall dyr og hvor beiting skjer.</p> <p>Utvide beiteområde til hele reservatet.</p>

i overvåkingsprogram). - Krattandelen (høyde opp til 2 m) skal være lavere enn 1/8, og ikke øke	redusert med mer enn 25%. vegetasjonshøyden mer enn 25% høyere enn referanseverdi. Krattandel >1/2
--	--

3. BEVARINGSMÅL FOR VÅTMARKSFUGL

For våtmarksfugl er hele våtmarksområdet viktige for å opprettholde levedyktige bestander på sikt. Naturmangfoldloven har fokus på at en skal se artene og artenes leveområder i sammenheng. Siden Røstlandet naturreservat er et lite reservat og kun en del av våtmarksområdet på Røstlandet vil det være vanskelig å fastsette bevaringsmål for hekkebestander av enkeltarter. Overvåking innenfor reservatet vil ikke fange opp hele bestanden av våtmarksfugl. Derfor vil overvåking av bevaringsmål som ferdsel, beitebruk og drenering i større grad kunne overvåke leveområdet for våtmarksfugl. Det er likevel satt mål for utvalgte arter som det er ønskelig å ja nærmere oppfølgig av i reservatet (se tabell 4, areal / arealbruk).

Det er flere lokale trusler mot fuglebestanden i reservatet. Turstien på Røstlandet går gjennom reservatet og resulterer i stor ferdsel blant annet i hekkeperioden. Det er ikke andre områder for friluftsliv på øya og det vil ikke være ønskelig å fjerne stien. Det vil være viktig med informasjon om den sårbare hekkeperioden og viktigheten av at hunder holdes i bånd i reservatet.

Utvidelse av sikkerhetssonen til flyplassen påvirker også viktige områder for våtmarksfugl i reservatet. Flyplassen er av stor samfunnsmessig betydning for hele Røst kommune, og det er ikke aktuelt å legge den ned. Avinor har så langt det er mulig redusert inngrepene, og det er satt flere vilkår i forhold til utforming av gjerde for å redusere forstyrrelsen (se kapittel 4.5 i forvaltningsplanen).

TABELL 3: LEVEOMRÅDE FOR VÅTMARKSFUGL (HELE RESERVATET SAMLET)

Tilstandsvariabler	Bevaringsmål	Metode	Tilstandsklasse	Aktuelle tiltak
Areal/arealbruk	<p>Bevare områdets kvaliteter som hekke- og rasteområde for våtmarksfugler. Naturlig tilhørende arter skal bevares med levedyktige bestander.</p> <p>Antallet hekkende arter skal opprettholdes på tilnærmet samme nivå som ved vern i 1997, forutsatt at de populasjonsmessige forutsetningene er tilnærmet de samme.</p>	Systematisk registrering av forekomsten av utvalgte indikatorarter; forekomst av arter (ad) og forekomst av hekking (juv)	<p><u>God:</u> Forekomst/antall ynglende par = definerte måltall (se tabell 6)</p> <p><u>Middels:</u> Forekomst/antall ynglende par er økende og på vei mot definerte måltall</p> <p><u>Dårlig:</u> Forekomst/antall ynglende par er synkende og på vei fra definerte måltall</p>	<p>Systematiske fugleregistreringer minimum hvert 5. år (sees sammen med hele våtmarkssystemet)</p> <p>Unngå forstyrrelse i hekkeperioden / kanalisere ferdsel.</p> <p>Informasjon</p>
Drenering	Alle tekniske inngrep som har en drenerende effekt skal unngås.	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn	<p><u>God:</u> Ingen nye inngrep med drenerende effekt er gjennomført. Eventuelle gamle tiltak er restaurert/tilbakeført til naturtilstanden.</p> <p><u>Dårlig:</u> Våtmarksområdene er påvirket av nye dreneringstiltak.</p>	Forbud gjennom forskrift.
Fremmedartsinnslag	Fremmede predatorer skal ikke forekomme og andre problemarter skal holdes på et lavt nivå	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn	<p><u>God:</u> Fremmede arter skal ikke forekomme</p> <p><u>Middels:</u> Lav bestand av fremmede arter</p> <p><u>Dårlig:</u> Stor bestand av fremmede arter som truer verneverdiene</p>	Mye villkatter på hele øya. Eventuelle tiltak i samarbeid med Røst kommune.
Ferdsel med kjøretøy	Motorisert ferdsel skal unngås i hekke- og trekkperioden	<p>Overvåkes gjennom ordinært oppsyn</p> <p>Statistikk på dispensasjoner</p>	<p><u>God:</u> Motorferdsel i reservatet forekommer ikke</p> <p><u>Middels:</u> Omfanget av motorferdsel, men omfanget</p>	<p>Forbud mot motorferdsel gjennom forskrift.</p> <p>Restriktiv</p>

Ikke-motorisert ferdsel	Forstyrrende ikke-motorisert ferdsel i hekke- og trekktiden skal unngås.	Økt oppsyn, spesielt i hekkeperioden	<p>reduseres mot god. <u>Dårlig:</u> Omfanget av motorferdsel øker i omfang. <u>God:</u> Ikke-motorisert ferdsel utenfor stier forekommer ikke i hekkeperioden. Ingen forstyrrelse av hekkende fugl i våtmarksområdet. <u>Middels:</u> Hekkende fugl i våtmarksområdet utsettes for forstyrrelse, men omfanget reduseres mot god. <u>Dårlig:</u> Hekkende fugl i våtmarksområdet utsettes for forstyrrelse og omfanget økes.</p>	<p>dispensasjonspraksis mht å tillate motorferdsel i hekkeperioden Kanalisere ferdsel gjennom eksisterende tursti og hindre slipp av hunder i reservatet. Restriktiv dispensasjonspraksis for organisert ferdsel som kan ha en uheldig påvirkning på hekkesuksess eller bruk av områdene til rasting. Informasjon om hvordan man kan vise hensynsfull ferdsel</p>
Fremmede gjenstander, løse og faste	Hindre oppføring av nye bygninger og andre tekniske anlegg/innretninger av permanent karakter	Overvåkes gjennom ordinært oppsyn	<p><u>God:</u> Omfanget av tekniske inngrep er mindre enn på vernetidspunktet. <u>Middels:</u> Omfanget av tekniske inngrep er status quo. <u>Dårlig:</u> Omfanget av tekniske inngrep har økt i forhold til status på vernetidspunktet.</p>	Forbud gjennom forskrift med etablering av tekniske installasjoner i reservatet.
Aktuell bruksform	Antall og sammenstetning av beitedyr skal ikke føre til forstyrrelse av hekkende fugl	Overvåkes gjennom registrering av fugl og bruksregime hvert 5. år	<p><u>God:</u> Reir tråkkes ikke i stykker i hekkeperioden <u>Middels:</u> Inntil 5 % av reirene ødelegges i hekkeperioden <u>Dårlig:</u> Over 5 % av reirene ødelegges i hekkeperioden</p>	Se aktuell bruksform tabell 1 og 2 samt areal tabell 3

TABELL 4: MÅLTALL FOR HEKKENDE VÅTMARKSFUGL

Naturkvalitet	Måltall*
Svartbak	Hekkebestand på minimum 3 - 4 par
Fiskemåke (NT)	Hekkebestand på minimum 30 par
Brushane (VU)	Minimum 1 par
Myrsnipe	Hekkebestand på minimum 2 par
Tyvjo (NT)	Hekkebestand på minimum 3 par
Småspove	Hekkebestand på minimum 2 par
Storspove (NT)	Hekkebestand på minimum 1 par
Svømmesnipe	Årlig hekking på minimum 2 par

* Røstlandet naturreservat har lite areal og er kun en del av hele våtmarksområdet på Røstlandet. Derfor er det vanskelig å fastsette gode måltall for reservatet.

TABELL 5: MAL FOR REGISTERING AV BRUK AV KULTURMARKSOMRÅDET I RØSTLANDET NATURRESERVAT

Fyll ut så nøyaktig som mulig. Opplysninger om tidligere bruk registreres kun der dette mangler.

Område:

Nåværende bruk av kulturmarksområdet

<p>Slått Areal (i daa): Tidspunkt for slått: Redskap som benyttes: Oppsamling av gras (ja/nei):</p>
<p>Beiting Areal (i daa): Dyreslag og rase (hest, storfe, sau geit): Antall dyr: Beiteperiode:</p>
<p>Brenning Areal (daa): Når brent (tid på året og årstall):</p>
<p>Pløying Areal (daa):</p>
<p>Gjødsling Areal (daa): Type gjødsel (natur/kunst): Hvor ofte gjødsles det?:</p>
<p>Annet</p>

Tidligere bruk av kulturmarksområdet

<p>Slått Areal (i daa): Tidspunkt for slått: Redskap som benyttes: Oppsamling av gras (ja/nei):</p>
<p>Beiting Areal (i daa): Dyreslag og rase (hest, storfe, sau geit): Antall dyr: Beiteperiode:</p>
<p>Brenning Areal (daa): Når brent (tid på året og årstall):</p>
<p>Pløying Areal (daa):</p>
<p>Gjødsling Areal (daa): Type gjødsel (natur/kunst): Hvor ofte ble det gjødslet?:</p>
<p>Grøfting Antall meter: Når grøfta?:</p>
<p>Annet</p>